

ΔΑΦΝΗ Η

Περιοδική έκδοση, προσφορά αγάπης στον τόπο που μας γέννησε. Έτος 10^ο Φύλλο 20^ο Σεπτέμβριος 2008

Στο Κάστρο της Γριάς (σελίδα 8)

Ευχή

Σε λίγο θα ντυθείς μες τα λευκά
και θα κρατάς στην αγκαλιά σου λεμονάνθια,
θα παιχνιδίζουν στα μαλλιά σου τα χυτά
λίγα πετράδια που ξεγλίστρησαν απ' τ'
άστρα.

Και θα `χεις δίπλα σου το νέο που αγαπάς
να ξεχειλίζει από έρωτα και πάθος,
για ν' ανεβείτε τα σκαλιά της εκκλησιάς
και στις ζωής να προχωρήσετε το βάθος.

Σαν χτες σου έδενε κορδέλες στα μαλλιά
κι είναι τα χρόνια που σε φρόντιζα φευγάτα.
Τώρα σηκώνεις τα δικά σου τα πανιά,
να πας στις θάλασσες που ορίζουνε τα νιάτα.
Φύγε! Σου δίνω την ευχή μου απ' την καρδιά,
μη με κοιτάξεις μοναχά μέσα στα μάτια.

Τζένη Συρρή-Χαννάκη

Πελαργός

Κοχύλι που στο βάθος του κλείνει μαργαριτάρι,
λουλούδι που στα πέταλα το σπόρο του φυλά,
αστέρι που το γέννησε απόψε το φεγγάρι,
ανθός που φέρνει στην ακτή κύμα που αφροκυλά,
η νύχτα που γεννά το φως στις φύσης το γιορτάσι,
κι άνοιξη όπου γεννά την άπειρη ευωδιά,
όλα για σένα γίνανε σε τούτη `δω την πλάση,
γλυκό αγγελούδι που η μικρή σου πάλλεται καρδιά.

Έλα, σε περιμένουμε με ανοιχτές αγκάλες,
να φέρεις μες το σπίτι μας τον ήλιο, την αυγή.
Κατέβα λαμπροφόρετο απ' τ' ουρανού τις σκάλες,
κοντά μας θα `βρεις άμετρη αγάπη και στοργή.

Τζένη Συρρή-Χαννάκη

Βλεφάρισμα

Βλεφάρισμα του χρόνου
η γέννηση κι ο θάνατος
βλεφάρισμα θεού ο έρωτας
πανίσχυρη ελάχιστη αλήθεια
ψυχής ορύγματα
μοναξιάς ρήγματα
που αδυνατεί το σύμπαν
να πληρώσει

«Κορυθαλία»

Ανδρούλα Τουμάζου-Καλογεροπούλου

**Πολιτιστικός, Επιμορφωτικός,
Εκδοτικός Οργανισμός
Δαφνώνα Χίου**

Περιοδικό
ΔΑΦΝΗ

Αστική
Μη Κερδοσκοπική Εταιρία

*

Τεύχος 20, Ιούλιος 2008

*

ISSN: 1108-9016

*

www.dafninet.gr

E-mail: info@dafninet.gr

*

Υπεύθυνος έκδοσης,
σύνταξη, σελιδοποίηση,
εκτύπωση, επικοινωνία, Copyright,
Βαγγέλης Ρουφάκης
Δαφνώνας, Χίος 82100

*

Τηλέφωνο-Φαξ: (22710) 78-353

Κινητό: 6942 026026

E-mail: vroufak@otenet.gr

Χειλάκια, μέλι μου

Με το ροδόσταμο στο μπαλκονάκι ποτίζεις τ' άστρα σου
κι όλο ζηλεύω, σαν το γεράνι μέσα στη γλάστρα σου.
πάρε την Πούλια κι έβγα σεργιάνι στου νου τα δώματα,
στην αγκαλιά σου να ζωγραφίσω της γης τα χρώματα.

Ξανθό σταφύλι να σε κεράσω από τ' αμπέλι μου
κι ένα φιλάκι λεμονανθένιο, χειλάκια μέλι μου.

Φεγγάρια δίδυμα, θα αρματώσω μέσα στα πέλαγα,
πριν φέξει η μέρα, να σ' ανταμώσω, μεσοπέλαγα.
Παλιού Πυρρίχιου χορού ψάχνω τα βήματα,
ένα ζεϊμπέκικο να σου χορέψω, πάνω στα κύματα.

Ξανθό σταφύλι να σε κεράσω από τ' αμπέλι μου
κι ένα φιλάκι λεμονανθένιο, χειλάκια μέλι μου.

Χρυσόστομος Γελαγώτης

Τιμωρήστε τους...

Το καλοκαίρι πέρασε για μια ακόμη φορά. Για άλλη μια φορά είδαμε το νησί να «γεμίζει» με επισκέπτες. Τουρίστες που ήλθαν να δουν τον όμορφο τόπο, που μοίρα καλή μας έταξε να ζούμε και δικοί μας άνθρωποι που ζουν στη ξενιτιά ή σε άλλα μέρη της Ελλάδας και η νοσταλγία τους έφερε στον τόπο που γεννήθηκαν αυτοί ή οι γονείς τους.

Όλοι (συνήθως), φεύγουν ευχαριστημένοι από τις ομορφιές του τόπου και των ανθρώπων του, αλλά και αγανακτισμένοι με τους λίγους ανεύθυνους που λες και βάλθηκαν με τη στάση τους να καταστρέψουν αυτόν τον τόπο.

Στο αεροδρόμιο όπου κουρασμένοι φτάνουν κι αρχίζουν οι... καθυστερήσεις και η αδιαφορία των υπευθύνων να τους εξυπηρετήσουν, μέχρι τους κάποιους ασυνείδητους που για να τους μεταφέρουν λίγα χιλιόμετρα, τους ζητούν πιο ακριβό κόμιστρο, από το... αεροπορικό εισιτήριο.

Μετά από λίγη ξεκούραση, αποφασίζουν να κάνουν μια βόλτα στην πόλη, όπου κι εμείς κυκλοφορούμε καθημερινά. Πρώτα στην Απλωταριά για ψώνια, χαβαλέ και συνάντηση με κάποιο γνωστό να πάνε για καφεδάκι.

Τα μηχανάκια όμως και τα αυτοκίνητα (που ανεβαίνουν και στα πεζοδρόμια για να ξεπεράσουν τις απαγορευτικές μπάρες) πάνε πέρα-δώθε κάνοντας επικίνδυνους ελιγμούς τα πρώτα και σφυρίζοντας τα δεύτερα ή φωνάζοντας οι οδηγοί τους με αναιδεια.

Όποιος επιχειρήσει να περάσει από δρόμους όπως η Καλοπλύτου, η Φ. Πασπάτη, η Αττική (νυν Σ. Τσουρή), η Ψυχάρη, η Δαλασσινού κ.α., εκτός του ότι είναι υποχρεωμένος να περπατάει στη μέση του δρόμου επειδή στα στενά πεζοδρόμια παρκάρουν όπου δεν χωρούν αυτοκίνητα, μηχανάκια, οι παραβιάζοντες συστηματικά την μονοδρόμηση, σου κάνουν τη ζωή δύσκολη και ενίοτε αν δεν πας στην άκρη να περάσουν, σε βρίζουν. Ας μη σχολιάσω αυτό που γίνεται στις διαβάσεις πεζών και στις ράμπες για άτομα με ειδικές ανάγκες.

Δεν αναφέρομαι μόνο στα παιδιά που με την «τρέλλα» της ηλικίας παρανομούν ανεξέλεγκτα (κάποτε και χωρίς άδειες) και πολλές φορές το πληρώνουν με την ίδια τους τη ζωή, αλλά στους επαγγελματίες που εμείς τους δίνουμε δουλειά και τα χρήματά μας και αυτοί μας... γράφουν.

Τους γνωρίζουμε όλοι, όχι μόνο επειδή ζούμε σε μικρό τόπο, αλλά επειδή στα περισσότερα οχήματα που παρανομούν, υπάρχουν ονόματα: Μεταφορική εταιρία τάδε... ταχυφαγείο τάδε... ταχυμετα-

φορές τάδε... και τόσα άλλα. Κι εμείς τι κάνουμε; Παθητικοί θεατές και θύματα της αναισθησίας κάποιων που χωρίς να σκεφτούν ότι με τον τρόπο αυτό δεν κάνουν κακό μόνο σ' εμάς, αλλά στον τόπο και τον εαυτό τους τελικά.

Πολλές φορές έχει απασχολήσει το θέμα τον τοπικό τύπο, με πλούσιο φωτογραφικό υλικό αλλά... πέρα βρέχει. Ούτε η Τροχαία τα βλέπει, ούτε οι παρανομούντες το καταλαβαίνουνε.

Εμείς πρέπει λοιπόν «να βγάλουμε πάλι το φίδι απ' την τρύπα» όπως λέγανε οι παλαιότεροι.

Όταν λοιπόν βλέπετε μηχανάκια με τις γνωστές φίρμες ταχυφαγείων να παρανομούν, μη ξαναπαργγείλετε φαγητό απ' αυτούς και μη ξαναπατήσετε στα μαγαζιά τους. Μη στείλετε ποτέ κάτι με τους ταχυμεταφορείς ή τις μεταφορικές εταιρίες που παρανομούν και μη μπείτε ποτέ σε μαγαζί οποιουδήποτε είδους που καταλαμβάνει ολόκληρο το πεζοδρόμιο ή τον πεζόδρομο και όχι μόνο τον χώρο που ενοικιάζει από το Δήμο ή το Λιμενικό Ταμείο αντίστοιχα.

Μόνο όταν νοιώσουν να μειώνεται το εισόδημά τους, θα συστήσουν στους οδηγούς τους να είναι λιγότερο παρανομούντες και περισσότερο ευγενείς, σεβόμενοι τις διαβάσεις πεζών, τους μονόδρομους και το πολύπαθο «Stop».

Τώρα που έγραψα για διαβάσεις πεζών, κάτι άλλο θυμήθηκα. Την Δευτέρα 7-7 πρωινό, κάποιιο φαινοί εγκέφαλοι έστειλαν τους εργάτες να βάψουν τις διαβάσεις πεζών και δημιουργήσαν κυκλοφοριακό χάος (όπως κάποιοι άλλοι σκέφτηκαν καλοκαιριάτικα να αναπλάσουν την πλατεία)! Δεν άκουσαν ως συνήθως τι τους έβαλλαν οι αγανακτισμένοι πολίτες, ούτε είδαν πόσες μούτζες τους έριξαν...

Και στις αγορές μας να είμαστε προσεκτικοί. Να συγκρίνουμε ποιότητα και τιμές και ποτέ μην αγοράζουμε κάτι που δεν είναι απαραίτητο. Η δύναμη είναι στα χέρια μας και όποιος δεν καταλαβαίνει πρέπει να τιμωρηθεί.

Το νησί μας υποφέρει από έλλειψη συγκοινωνιών ακτοπλοϊκών και αεροπορικών. Η μόνη καθημερινή σύνδεση εκτός απ' αυτήν με Πειραιά-Αθήνα, είναι με τα μικρασιατικά παράλια και όχι με την υπόλοιπη Ελλάδα. Πολλές εταιρείες, καθημερινά δρομολόγια, λες και οι ταγοί μας με τον τρόπο τους, μας στέλλουν συστηματικά εκεί. Ας τους τιμωρήσουμε λοιπόν όλους, επιβάλλοντας με τη στάση μας τα αυτονόητα. Ας ξυπνήσουμε το γρηγορότερο κι ας αντιδράσουμε...

Βαγγέλης Ρουφάκης

Ναυτικοί Εορτασμοί σε

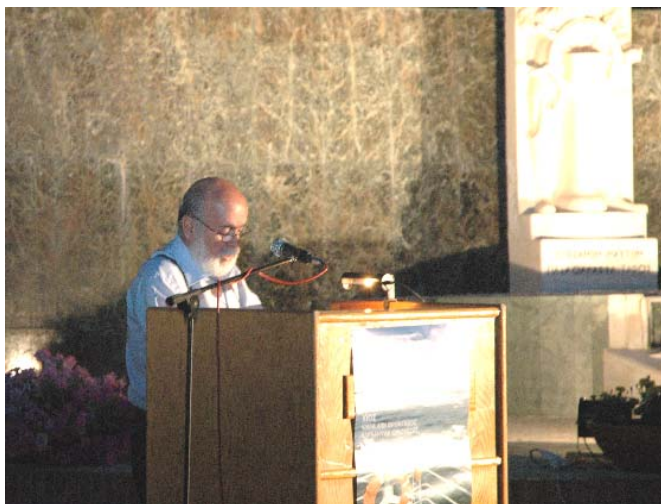
Καθιερωμένος ο θεσμός εορτασμού της Ναυτικής Εβδομάδας κάθε καλοκαίρι. Σε τούτον αποτιμώνται τα διαχρονικά οφέλη από τη ναυτιλία, με αποκλειστικούς συντελεστές τους πλοιοκτήτες και τους ναυτικούς.

Μνημείο Αφανή Ναύτη, πλατεία Ναυτοσύνης Οινουσσών
Τους πρώτους, οι οποίοι με το επιχειρηματικό τους δαιμόνιο, τρυγούσαν πάντα τη θάλασσα, χάρι φυσικά στους δεύτερους, που κινούσαν τα πλεούμενά τους.

Σ' αυτούς τους δύο συντελεστές για αρκετό διάστημα, υπήρξε ειδική σχέση και διάκριση δύσκολη, αφού είτε οι ναυτικοί αμείβονταν κατ' αναλογία με τα κέρδη του πλοίου, είτε ο πλοιοκτήτης ταξίδευε με την πρόσθετη ιδιότητα του πλοιάρχου του σκάφους. Ήταν η περίοδος που η Ελληνική ναυτιλία κατάφερε να ανδρωθεί ανάμεσα σε κάθε είδους αντιξοότητα και χωρίς την κρατική προστασία που απολάμβαναν οι ναυτιλίες άλλων χωρών.

Εφέτος το πραγματικά πλούσιο πρόγραμμα της

Ο Καπετάν Γιώργος Φράγκος στο βήμα

Ναυτικής Εβδομάδας (29 Ιουνίου– 6 Ιουλίου), στο οποίο συμμετείχαν εμπλεκόμενοι και όχι μόνο με τη ναυτιλία φορείς, σημειώσαμε την απουσία των δήμων Αμανής, Καμποχώρων και Ιωνίας. Άραγε η ναυτιλία δεν τους έχει αγγίξει έστω και έμμεσα; Γιατί δεν τίμησαν σαν ελάχιστη υποχρέωση τους ναυτικούς, με τη συμμετοχή τους στην τιμητική οργανωτική επιτροπή;

Θέλοντας να συμμετάσχομε κατά κάποιο τρόπο στον εορτασμό, διατυπώσαμε ορισμένες σκέψεις μέσω του τοπικού τύπου, για την όχι και τόσο ευχάριστη κατάσταση των απομάχων του κύματος.

Συντελεστές και αυτοί του σημερινού ναυτικού θαύματος, το οποίο υμνείται παντοιοτρόπως από κατάλληλους ρήτορες, παρατρεχάμενους και αποζώντες από τη ναυτιλία χωρίς οι ίδιοι να έχουν σχέση με τη θάλασσα, νοιώθουν οι συνταξιούχοι ναυτικοί, πίκρα και απογοήτευση. Και αυτή είναι η απάντηση στους δικαιολογημένους φόβους απορροφάνσμου της ναυτιλίας από ελληνικά χέρια. Απάντηση και στους κρωγμούς των όρνιων που θα αποζήσουν από το πτώμα της. Γιατί η σκυτάλη

Ο παλαιόμαχος πλοίαρχος Νικ. Φήκαρης καταθέτει στεφάνι με τη βοήθεια του Μ. Τσουπάκη και της κόρης του Άννας έπεσε χάμω, χωρίς να υπάρχουν άξια ελληνικά χέρια να συνεχίσουν τη ζηλευτή πορεία της, αφού η πείρα μιας ζωής στη θάλασσα πάει χαμένη χωρίς διαδοχή.

Μπορέσαμε να βρεθούμε στις εκδηλώσεις σε μερικούς από τους ναυτότοπούς μας, τα Καρδάμυλλα, την Εγνούσα και το Παντουκίος της Συκιάδας. Ανάμεσα στις επιτυχημένες εκδηλώσεις και τις τοποθετήσεις ομιλητών, χειροκροτήσαμε τον μεστό λόγο των συναδέλφων μας πλοιαρχών Μαθιού Τσουπάκη, Γιώργη Φράγκου και Μιχ. Καρυάμη.

Ισοζυγισμένος ο λόγος του καπετάν Μαθιού ανάμεσα στους δυο παράγοντες του αξιοζήλευτου ε-

Χιώτικους Ναυτότοπους

πιτεύγματος, στην αναφορά του για τα εκατό χρόνια της καρδαμυλίτικης ναυτιλίας. Θα ήταν παράλειψη να μην τονίσουμε την επαινετή συμπεριφορά της τοπικής κοινωνίας για το σεβασμό που επέδειξε στο πρόσωπο του παλαιμάχου πλοιάρχου Νικ. Φήκαρη. Αξιοσημείωτα επίσης τα νέα στοιχεία από την ομιλία του ρήτορα σχετικά με την ιστορία του τόπου του. Ευχής έργο θα ήταν η ολοκλήρωση της προσπάθειας δημιουργίας του τοπικού Ναυτικού Μουσείου σε εύλογο χρόνο.

Ο καπετάν Γιώργης, αναφερόμενος στην αρχή της ομιλίας του για τα «Ποσειδώνια» που είχαν προηγηθεί, τόνισε με καυστική ειλικρίνεια ότι η ελληνική εμπορική ναυτιλία «μεγαλουργεί ανά την υφήλιο -πλην εντός της Ελλάδος- εκμεταλλευόμενη την ανάγκη βιοπορισμού των ανατολικών λαών...». Ακόμη δικαιολογημένα παρατήρησε ότι κανένας τους δεν θυμήθηκε να πει πως πριν εκατό χρόνια, κάποιοι άνθρωποι αφού ξεσκούριαζαν τα παρατημένα βαπόρια στην Αγγλία, τα ξεκινούσανε για να βγάζουν το ψωμί τους. Σ' αυτούς τους ξεχασμένους ανθρώπους επικέντρωσε με πολύ

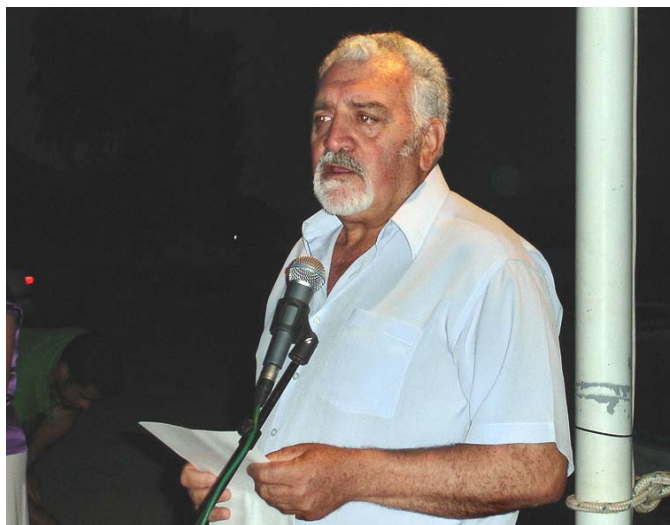
Ο Δήμαρχος Καρδαμύλων απευθύνει χαιρετισμό γλαφυρό τρόπο την ομιλία του, αναγκάζοντας το ναυτόκοσμο να ξαναζήσει εμπειρίες του στη θάλασσα.

Ο καπετάν Μιχάλης τέλος, κατέπληξε με την ομιλία του στην οποία περίσσευε το ιστορικό στοιχείο, αλλά και ο έντονος συναισθηματισμός. Αφού υποστήριξε ότι «οι ισχυροί με γνώμονα το κέρδος έδωξαν τους Έλληνες ναυτικούς από τα βαπόρια» συμπλήρωσε ότι «τον αφελληνισμό τον επέβαλαν οι εφοπλιστές».

Προέτρεψε τον Πολιτιστικό Σύλλογο της Συκιάδας, να συλλέξει στοιχεία για τη ναυτική ιστορία του τόπου, όσο ακόμα υπάρχουν αναμνήσεις, έχοντας σαν παράδειγμα συγγραφείς όπως ο Αγγ. Αγγελιδάκης, Κώστας και Γιώργης Φράγκος, Δημ.

Αδριάνας, Γ. Σκαρβέλης, Ν. Φήκαρης, Σταυρ. Μιχαηλίδης, Πόπη Χαλκιά-Στεφάνου και Δημ. Μελαχροινούδης. Παραιναιτικός, συνέστησε τη συνεργασία Συκιάδας και Λαγκάδας.

Δημ. Μελαχροινούδης

Ο καπετάν Μιχάλης Καρυάμης ομιλεί στο Παντουκίος

Είσαι Ολυμπιονίκης

Στη Λαγκάδα, στις 25-7 συναντήσαμε τον Παγκοσμιο Παντελή Καλόγερο και του ευχηθήκαμε καλή επιτυχία στους Παραολυμπιακούς Αγώνες του Πεκίνου όπου συμμετέχει.

Τώρα που γράφονται αυτές οι γραμμές, εσύ Παντελή, είσαι στο Πεκίνο και οι ευχές όλων μας σε συνοδεύουν. Μην αγχώνεσαι όμως. Όποιο αποτέλεσμα κι αν φέρεις, είσαι Ολυμπιονίκης στη ζωή και στις καρδιές μας.

Παντελής Καλόγερος

Βιβλία και... διάφορα

Με αφορμή το βιβλίο του συνεργάτη μας Δημήτρη Μελαχροινούδη «ΒΙΒΛΙΟΝ ΘΑΛΑΣΣΙΝΩΝ ΠΩΛΗΣΕΩΝ ΤΟΥ ΜΝΗΜΟΝΙΟΥ ΧΙΟΥ 1857-1870», έκδοση του Λιμενικού Ταμείου Χίου, παρουσιάζουμε τα τελευταία βιβλία συνεργατών μας και σας παροτρύνουμε να τα διαβάσετε.

Ο Μελαχροινούδης λοιπόν έχοντας συγκεντρώσει υλικό για πολλά βιβλία, μετά από μακροχρόνια έρευνα, «πήρε φόρα» και ποιος τον σταματά. Απ' ότι γνωρίζουμε, πολύ γρήγορα θα κρατούμε στα χέρια μας το έργο του: «ΕΙΔΗΣΕΙΣ ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΩΝ-ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΩΝ στο δεύτερο μισό του 19ου αιώνα από τον τύπο της εποχής».

Για τον καταξιωμένο συγγραφέα και ποιητή Γεώργη Διλμπόη τι να γράψω; Γερός να είναι να μας δίνει τους καρπούς της γνώσης του και να γεμίζει τις βιβλιοθήκες μας με τα έργα του για πολλά-πολλά χρόνια. Τελευταία του δουλειά οι «ανοικτές θάλασσες».

Η δρ Αθηνά Ζαχαρού-Λουτράρη εκφράζοντας για μια ακόμη φορά την αγάπη της στη Βιβλιοθήκη Κοραή, μας παρουσιάζει το αποτέλεσμα ακόμη μιας πολύχρονης έρευνάς της: «ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΧΙΟΥ «ΚΟΡΑΗΣ» Η ιστορία και οι θησαυροί της». Έκδοση του Συλλόγου Φίλων της Βιβλιοθήκης Χίου Κοραής, με χορηγό το Ταμείο Χιακής Συνεργασίας «Χίος, Οινούσσα, Ψαρά».

Το εν λόγω βιβλίο και ο τρόπος διάθεσής του από την βιβλιοθήκη (η οποία θα εισπράξει τους καρπούς αυτού του πονήματος), έγινε αιτία συζητήσεων και δημοσιευμάτων, προκαλώντας θλίψη στους ανθρώπους του πολιτισμού που διαπιστώνουν για μια ακόμη φορά, πως αυτοί που δουλεύουν ανιδιοτελώς προσφέροντας στον τόπο, απομονώνονται, λοιδороούνται κι ενίοτε «διώκονται». Παρακαλούμε λοιπόν κι εμείς τις εμπλεκόμενες πλευρές να βρουν μια λύση, γιατί η βιβλιοθήκη μας είναι πνευματικό ίδρυμα, κυψέλη γνώσης και δεν προσφέρεται για προσωπικές αναρριχήσεις,

αντεγκλήσεις, πολύ δε περισσότερο, για τυχόν πολιτικές αντιπαραθέσεις. Η βιβλιοθήκη δεν ανήκει σε καμιά προσωρινή ή μονιμότερη διοίκηση και χρωστάει πολλά στους εκάστοτε «Φίλους της Βιβλιοθήκης» που όχι μόνο σήμερα, αγνοήθηκαν*. Ας φροντίσουμε ενωμένοι, να μη χάνονται οι θησαυροί της από τα ράφια, να καταγραφούν όλοι και να συντηρηθούν, για να μην μας κρίνουν αρνητικά οι επόμενες γενιές. Τις εκλογές των Φίλων Βιβλιοθήκης, δεν τις σχολιάζω.

Ο Καπετάν Γιώργης ο Φράγκος, συμπληρώνοντας την παλαιότερη έκδοσή του «Γλωσσάρι της Αιγνουσιώτικης ντοπιολαλιάς» που είχε εξαπληθεί από χρόνια, εξέδωσε μια εργασία πιο ολοκληρωμένη, εμπλουτισμένη με νέα στοιχεία τα «ΑΙΓΝΟΥΣΙΩΤΙΚΑ ΑΝΑΛΕΚΤΑ, Γλωσσάρι, Λαογραφικά, Τοπωνύμια».

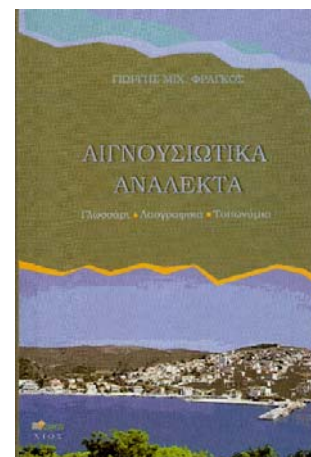
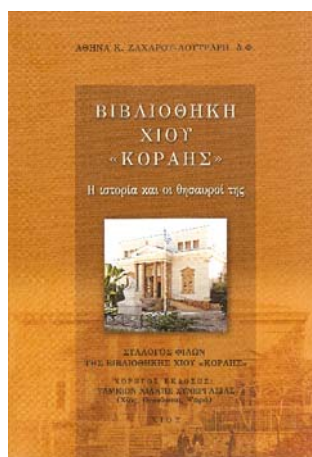
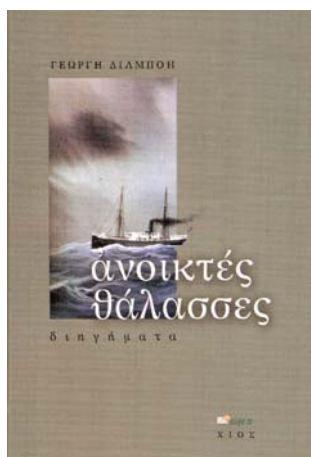
Και τα τέσσερα βιβλία που αναφέραμε, είναι εκδοτική παραγωγή των εκδόσεων «Άλφα Πι» των αδελφών Αντώνη και Γιάννη Παλιού. Όλα με καλλιτεχνικά εξώφυλλα και προσεγμένη δουλειά, πιστοποιούν ακόμη μια φορά την ποιότητα των χιώτικων τυπογραφείων-εκδοτικών οίκων.

Θα ήταν παράλειψη να μην αναφερθούμε στο βιβλίο του Στέλιου Καράβολου «Εγώ και η Ουκρανή μου» που παρουσίασαν οι συνεργάτες μας Ευαγγελία Παπαζή στα Καρδάμυλα και ο Κώστας Αμπανούδης στη πόλη της Χίου.

Πάρα πολλά τα βιβλία που εκδίδονται και μας αποστέλλονται. Ευχαριστούμε θερμά γι' αυτό. Είναι όμως αδύνατο λόγω χώρου να αναφερθούμε σε όλα και περιοριζόμαστε κατά καιρούς να σχολιάζουμε λίγα απ' αυτά που έχουν σχέση με συνεργάτες της «Δάφνης».

*Της ίδιας αντιμετώπισης έτυχε και το βιβλίο του γιατρού Ανδρέα Μιχαηλίδη «Ιπποκρατικές εκδόσεις στη Βιβλιοθήκη Χίου Α. Κοραής».

Βαγγέλης Ρουφάκης

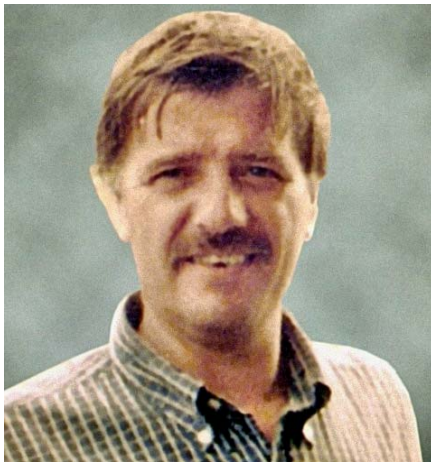
Έφυγαν νωρίς...

Σκληρά χτυπήθηκε το χωριό μας τελευταία από το θάνατο, που έκοψε πρόωρα το νήμα της ζωής δυο νέων ανθρώπων, που άφησαν απαρηγόρητους τους οικείους τους και στέρησαν από την κοινωνία κι από `μας, δυο ενεργά μέλη, δυο άριστους οικογενειάρχες, δυο καλούς φίλους.

Ο Γιώργης Κωστοπούλης του Νικολάου έφυγε στις 9 Ιουνίου από οξύ έμφραγμα του μυοκαρδίου σε ηλικία 49 ετών, αφήνοντας τη γυναίκα του Ειρήνη και τα δυο του παιδιά Λαμπρινή και Νίκο, τα αδέρφια του και όλους τους συγγενείς και φίλους με ένα «γιατί;» στο στόμα.

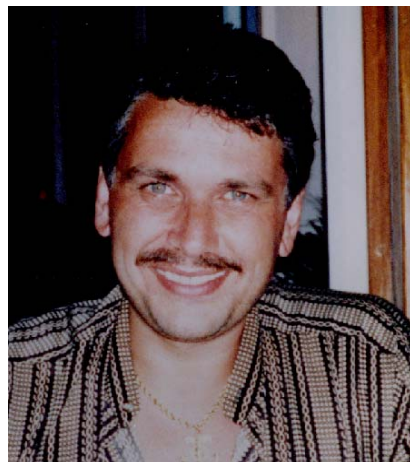
Υπήρξε δραστήριο μέλος της τοπικής κοινωνίας, στηρίζοντας και βοηθώντας πάντοτε προσπάθειες

για το κοινό καλό και συμφέρον. Υπηρέτησε επί σειρά ετών τον Ι. Ναό Αγίου Παντελεήμονα ως επίτροπος και χρημάτισε Πρόεδρος του Πολιτιστικού Συλλόγου Δαφνώνα.

Ο Μιχάλης Ν. Λεονάρδος που ζούσε από μικρός στην Αμερική, έφυγε στις 30 Ιουλίου από καρδιακή προσβολή σε ηλικία 47 χρόνων. Άφησε τη γυναίκα του Δέσποινα, γονείς, αδέρφια και τρία κορίτσια. Τη Μαρία από τον πρώτο του γάμο και τις Βούλα και Αλεξάνδρα από το δεύτερο.

«Ο εκλιπών ήταν δραστήριο μέλος του Συλλόγου Δαφνουσίων Χίου και ένας από τους καλύτερους ποδοσφαιριστές της ομάδας «Δάφνη»...» διαβάζουμε στον Εθνικό Κήρυκα Νέας Υόρκης και παρά κάτω «Ήταν καλός άνθρωπος, ενάρετος, εργασιομανής και έτοιμος να προβεί σε οποιαδήποτε θυσία προκειμένου να βοηθήσει τον πλησίον του...». Εμείς δε θα ξεχάσουμε ποτέ το

γεμάτο καλοσύνη πλατύ του χαμόγελο.

Ευχόμαστε στις τεθλιμμένες οικογένειες προ πάντων στα παιδιά, υπομονή και υγεία για να κρατήσουν τη μνήμη τους αιωνία.

Βαγγέλης Ρουφάκης

Μεγάλη και φέτος η επιτυχία της Ομηρικής Ακαδημίας

Μεγάλη η συμμετοχή ανθρώπων των γραμμάτων, καθηγητών και φοιτητών, στις εργασίες της Ομηρικής Ακαδημίας που και φέτος έλαβαν χώρα στο νησί μας από 13 μέχρι 20 Ιουλίου.

Πρωτοφανής η συμμετοχή και απλών ανθρώπων, που μαρτυρεί την αποδοχή της Ακαδημίας μας από την χιώτικη κοινωνία στα 11 χρόνια λειτουργίας της. Στις εργασίες που διεξήχθησαν στο Ομήρειο Πνευματικό Κέντρο, στις Οινούσες, στο Πυργί, στη Δασκαλόπετρα, καθώς και στις περιηγήσεις-ξεναγήσεις με ομιλίες διακεκριμένων επιστημόνων σε όλους τους δήμους του νησιού μας (Νέα Μονή, Ανάβατο, Βολισσό, Εμποριό), διδαχτήκαμε όπως κάθε χρόνο πολλά. Η φιλοξενία όπου πήγαμε, ομηρική.

Αισθητή η απουσία κάποιων συνεργατών της Ακαδημίας και καλών φίλων, λόγω ανωτέρας βίας. Ευχόμαστε και του χρόνου, με την ίδια επιτυχία, αλλά μεγαλύτερη στήριξη από τους αρμοδίους...

Εκλογές στο Σύλλογο Δαφνουσίων Αμερικής

Στις 18 του περασμένου Μαΐου στο Μπρούκλιν της Νέας Υόρκης στο ιδιόκτητο κτήριο του Συλλόγου Δαφνουσίων Αμερικής, έγιναν οι προγραμματισμένες εκλογές για την ανάδειξη Δ.Σ. για τα επόμενα δύο χρόνια.

Εξελέγησαν οι:

Αποστόλης Λεονάρδος, Πρόεδρος
Μιχάλης Παπαμιχαλάκης, Αντιπρόεδρος
Βαλάντης Κουμιάνης, Ταμίας
Μιχάλης Μισριώτης, Γραμματέας
Αντώνης Μαμούνας, Μέλος
Γιώργης Ντίλης, Μέλος
Γιάννης Στουπάκης, Μέλος

Εμείς τους ευχόμαστε καλή επιτυχία και ευόδωση των στόχων του συλλόγου, για το καλό του χωριού μας, της πατρίδας μας και της παροικίας μας στην Αμερική.

Στο Κάστρο

Χρειάζεται πάντα κάποιος μπροστάρης και οργανωτής, να παρακινήσει την παρέα για το ανέβασμα σ' ένα βουνό, όσο κι αν όλοι ξέρουν, πως αυτό που θα δουν θα επιβραβεύσει τον κόπο της ανόδου. Στην προκειμένη περίπτωση, ο εκδότης του περιοδικού «Δάφνη» κος Βαγγέλης

Η άνοδος ευχάριστη μέσω εύκολου μονοπατιού...

Ρουφάκης ήταν εκείνος, που διοργάνωσε την άνοδο στην «Γριά», για να ευχαριστήσει καλούς και ξεχωριστούς φίλους και να ικανοποιήσουμε όλοι μαζί τη δίψα μας για γνώση.

Πρωινό Κυριακής 13 Απριλίου, συννεφιασμένο, μουντό κι αρκετά ζεστό.

Η παρέα όμως στην ώρα της συναντιέται στη διασταύρωση κι ακολουθεί τον δρόμο προς το Πιτύος. Η δρ Αθηνά Ζαχαρού-Λουτράρη, ο σύζυγος της οδοντίατρος Κωνσταντίνος Λουτράρης, ο ιστοριοδίφης-συγγραφέας Δημήτρης Μελαχροινούδης, ο ιθύνων νους της ανόδου, εκδότης της «Δάφνης» Βαγγέλης Ρουφάκης κι εγώ.

Η άνοδος ευχάριστη μέσω εύκολου μονοπατιού. Μια πετρόκτιστη στάνη στα δεξιά μας, γίνεται αφορμή για σχόλιο. «Δίνονται οι επιδοτήσεις και δεν χτίζονται πια στάνες, αλλά λαμαρινένια κοτέτσια», ρίχνει κάποιος τον πρώτο σπόρο προβληματισμού.

Μπροστά μας γκρίζα πέτρα κι ανάμεσα της ξεφυτρώνουν αυτοφυείς ορχιδέες που η παρέα τις καμαρώνει, τις φωτογραφίζει κι ακούει τον κ. Μελαχροινούδη, σαν πιο ειδήμονα να αναφέρεται σ' αυτές και στο συνέδριο, που οργάνωσε ο εραστής τους και εραστής όλης της χιώτικης χλωρίδας, κος Π. Σαλιάρης.

Ο Ρουφάκης φωτογραφίζει συνεχώς φυτά, σαλιγκάρια, ανθρώπους. Η ιστορικός της παρέας πάντα μπροστά, λίγες μόνο φορές της παίρνει την πρωτιά ο Μελαχροινούδης. Βιάζονται να δουν τους πύργους και τις οχυρώσεις.

Εμφανίζεται μπροστά μας τοίχος χαμηλός, που όπως γράφει και η πινακίδα, είναι ταμπούρια. Εδώ ταμπουρώθηκαν οι πολεμιστές από ότι φαίνεται για ν' αντιμετωπίσουν τον Τούρκο, στη γνωστή μάχη της Γριάς.

Δεν αργούμε να αντικρίσουμε τους δυο πύργους, που σε τριάντα λεπτά ήταν εμπρός μας.

Ενωμένοι με τείχος εμφανίζονται στην κορφή του βουνού, κλείνοντας μέσα τους μια μακρόχρονη ιστορία, την ιστορία του τόπου μου, άγνωστη σε πολλούς και πιο άγνωστη στους νέους μας.

Εύλινη ταμπέλα μας πληροφορεί στα ελληνικά και τα Αγγλικά:

«ΠΥΡΓΟΣ ΤΗΣ ΓΡΙΑΣ»

«GRIAS' CASTLE»

Όλοι συμφωνούμε πως τα τοπωνύμια δεν μεταφράζονται, γράφονται μόνο με λατινικά στοιχεία, γιατί αυτό είναι το όνομα τους κι οι τουρίστες το καταλαβαίνουν, εμείς δεν θέλομε να καταλάβομε τι πληγή ανοίγομε, με τις αγγλοποιήσεις μας.

Πλησιάζομε και δεξιά μας ο πύργος ορθώνεται σε ημιελλειπτικό σχήμα, με παράθυρο ανοιγμένο στο βόρειο μέρος του. Στο νότιο μέρος του υπάρχουν δυο μεγάλα ορθογώνια παράθυρα με αετώματα και κάτω από αυτά, περιμετρικά στο ίδιο ύψος, έξι συνολικά θέσεις τετράγωνες.

Από αριστερά αυτού του πύργου, ξεκινά τείχος που τον ενώνει με ένα δεύτερο. Το σωζόμενο ύψος του είναι γύρω στα 6 μ. όχι σε όλη την περιμέτρο του, εκεί που ενώνεται με το τείχος είναι χαμηλότερο. Έχει και σκαλοπάτια επικοινωνίας με τις επάλξεις του τείχους. Για τούτον τον πύργο υπάρχει τοπική παράδοση, που λέει πως υπόγεια σήραγγα τον ενώνει με σπηλιά, που είναι κοντά στην πηγάδα του Κουλαλά. Χρειαζόταν να υδρεύονται με αυτόν τον τρόπο σε ώρες αποκλει-

Ο Ρουφάκης φωτογραφίζει συνεχώς...

της Γριάς

σμού, όσοι ήταν κλεισμένοι μέσα στο κάστρο. Με ενδιαφέρον παρατηρούμε την δόμηση του τείχους κι ένα κεραμιδάκι βυθισμένο στο χώμα, γίνεται το κέντρο ενδιαφέροντος. Με σεβασμό το κρατά στα χέρια της η κα Ζαχαρού. «Να γιατί λένε πως δεν είναι μόνο ελληνιστικό, αλλά πολύ αρχαιότερο, αυτό είναι κουρασάνι (κομμάτια κεραμιδιού) οικοδομικό υλικό συγκόλλησης αρχαιότερο». Με τον ίδιο σεβασμό το βυθίζει στο χώμα, «να το βρουνε κι άλλοι», μονολογεί.

Είμαστε στην κορυφή της Γριάς. Πολλοί λίγοι εκείνοι, που κατά καιρούς αποφασίζουν (όπως κι εμείς) να την επισκεφθούν, όμως κι εδώ πάνω φρόντισαν ν' αφήσουν τα ίχνη τους. Ο Δημήτρης ο Μελαχροινούδης κοιτάζει το πεταμένο πλαστικό μπουκάλι νερού, το σηκώνει σιωπηλός, το ρίχνει στον κάδο, μα οι σκέψεις ολοφάνερες: «Όπου και να πάμε ίδιοι είμαστε».

Επιστρέφουμε στο παρελθόν. Απέναντί μας ορθώνεται γκριζός ο όγκος του «Καρφωτού». Εδώ έγινε σημαντική μάχη, που ανάγκασε τους Τούρκους να παραδοθούν. Σε τούτη τη μάχη πρωτοστάτησαν ο γιατρός Ηλίας Ασπιώτης, ο Μιχαήλ Σπετογιάννης, ο Μ. Ζολώτας, ο Μ. Βασιλάκης, ο Κ. Μαδιάς, ο Δ. Χούμης και ο γενναίος ρασοφόρος, παπά Τσιγκρός.

Στη συνέχεια προχωρούμε προς το άκρο του βουνού. Ήρθε η ώρα να απολαύσουμε και θέα από ψηλά. Εδώ δεν είναι εύκολα τα λόγια για περιγραφή. Η γαλήνη που σε πλημμυρίζει συμπλέει με την γαλήνη του τοπίου. Μπροστά σου τα Καρδάμυλα Άνω και Κάτω το ίδιο όμορφα, ο ποταμός με το φιδένιο του κορμί που διασχίζει το Χωριό, το λιμάνι, το Νησί στην είσοδό του φράκτης των αέριδων, το Διαπόρι που το χωρί-

Είμαστε στην κορυφή της Γριάς...

ζει απ' τον Μαργαρίτη. Πιο έξω το Βορειότερο άκρο από τ' Ανατολικά του νησιού μας, μυτερή στεριά κακοτράχαλη βυθίζεται στο πέλαγος, το ακρωτήριο Βαμβακάς. Απ' τα δυτικά φαίνεται στο βάθος η βραχονησίδα Κέρτης, μοναχικός ταξιδευτής στο απέραντο γαλάζιο και οι μαγνητικές

...τα Καρδάμυλα Άνω και Κάτω, ο ποταμός, το Νησί, το Διαπόρι, ο Μαργαρίτης, ο Βαμβακάς...

τοποθεσίες των Καρδαμύλων, Άμπελος, Γιόσωνας, Ναγός και Βλυχάδα. Κι απ' την Ανατολή η Εγνούσα, με τα νησάκια της παρέα, σαν ζωγραφιά στο πέλαγος. Μακρινό όνειρο τα παράλια κι οι βουνοκορφές της Μ. Ασίας. Αγκάλιασμα παράξενο, γοητευτικό, αθόρυβο του μακρινού χθες και του τώρα. Μάθημα για να ανακαλύψεις τις ρίζες σου, ν' αγγίξεις την Ιστορία, ν' αφουγκραστείς το «αχ» του λαβωμένου πολεμιστή, τις βαρβαρικές ιαχές, μα και την αδιαφορία του Νεοέλληνα, για όλα τούτα και για άλλα πολλά, που ζωγραφίζουν το παρελθόν και το παρόν του, αφημένο στην τύχη του.

Η περιδιάβαση στο χώρο και το χρόνο πήρε τέλος κι η παρέα παίρνει το δρόμο της επιστροφής. Κοιτάζοντας για τελευταία φορά πίσω, ο γιατρός κ. Λουτράρης παρατηρεί: «Για δείτε `κείνον τον σωρό με τις πέτρες, είναι μικρές σαν πελεκημένες» εκφράζει την άποψη του «μπορεί και να `ναι τμήμα τείχους που γκρεμίσθηκε, φτάνει μέχρι και την άκρη του βουνού. Από κει πάλι πέτρες θεόρατες κι ο γκρεμός φυσική οχύρωση». Ίσως συμφωνήσαμε και πήραμε το δρόμο της επιστροφής. Ο φωτογράφος - εκδότης της παρέας ακολουθεί δικό του μονοπάτι. Αναζητά το κάτι άλλο, την λεπτομέρεια που θα βρεθεί στο δρόμο του, να την φωτογραφίσει, να την σώσει, να την παραδώσει στους μετέπειτα, αλλά και να καυτηριάσει εκεί που θ' ανακαλύψει, μη πρόποντα.

Οι υπόλοιποι, κατεβαίνουν από το ίδιο μονοπάτι

συζητώντας για κείνο και για τ' άλλο, για τον πλούτο που κείται σε κάθε γωνιά του νησιού, για τα κονδύλια που δίνονται αλλού κι αλλού, για την όμορφη εμπειρία, για την άνοδο της μιας ώρας, το μακρύ και υπέροχο ταξίδι στο χρόνο που απολαύσαμε ένα μουντό κυριακάτικο πρωινό στην κορφή ενός χιώτικου βουνού, στα ΒΑ του νησιού μας.

Φτάνομε στο τέρμα, κοιτάζοντας την ελιά απ' τα αριστερά του πετροστρωμένου δρόμου. Κάποιος διαβάζει φωναχτά τα γραφόμενα στην ενημερωτική ταμπέλα κι η σκέψη ταξιδεύει σε μια άλλη ελιά, που όλη η παρέα γνωρίζει, αλλά και σεις αγαπητοί αναγνώστες, την ελιά «Liverani» που από τα επαναλαμβανόμενα δημοσιεύματα της «Δάφνης» γνωρίζετε. Η εν λόγω ελιά με περίμετρο 13,5 μ, μνημείο της φύσης, έρμαιο κι αυτό της αδιαφορίας των αρχόντων μας, θα σβήσει ξαφνικά, από μια όλως τυχαία πυρκαγιά και θα την κλάψουν πολύ λίγοι μαζί μ' αυτόν που την ανακάλυψε...

Έτσι με σκέψεις και μικροσυζητήσεις, κουρασμένοι-ξεκούραστοι φτάσαμε στο τέλος της διαδρομής, μιας διαδρομής που θελήσαμε να μοιραστούμε μαζί σας, να σας κεντρίσουμε το ενδιαφέρον, για να προγραμματίσετε και σεις την δική σας άνοδο στο κάστρο της Γριάς.

Κάποιο Ρουφάκη θα 'χετε στην παρέα, για να σας οργανώσει και να είσθε σίγουροι, πως θα αποζημιωθείτε από τα αξιοθέατα, από τη θέα, αλλά και από το ταξίδι.

Ευαγγελία Παπαζή

*

Το Κάστρο της Γριάς είναι κτισμένο σε περίοπτη θέση, πάνω από τα Καρδάμυλα, κεφαλοχώρι της ΒΑ Χίου. Το Κάστρο είναι προσβάσιμο από παλιό μονοπάτι, στο οποίο υπάρχει σήμανση και έχουν γίνει έργα εξωραϊσμού και εξομάλυνσης. Πρόκειται για μεσαιωνική οχύρωση, αποτελούμενη από δύο πύργους ενωμένους με ισχυρό τείχος. Ο Ανατολικός πύργος έχει σχήμα ημιελλειπτικό και ο Δυτικός στρογγυλό. Το Κάστρο αποτελεί τμήμα ενός γενικότερου οργανωμένου αμυντικού σχεδιασμού που υπήρχε κατά τους Μεσαιωνικούς χρόνους στο νησί.

Λείψανα ελληνιστικού τείχους πιστοποιούν ότι η θέση είχε ήδη οχυρωθεί από την αρχαιότητα. Κατά την απελευθερωτική εκστρατεία του Νοεμβρίου του 1912, η περιοχή της Γριάς στάθηκε το προπύργιο του αγώνα. Οχυρώθηκε και παρά τις επιθέσεις των Τούρκων παρέμεινε ακατανίκητο. Η τοπική παράδοση αναφέρει ότι το όνομα του Κάστρου οφείλεται σε κάποια γριά που σκαρφά-

Ποιήματα

Του Μόσχου Κεράλα

Από το βιβλίο του «Ηλιοστάλαχτες Κρήνες»

Μεγαλώσαμε μαζί στις ζεστές γειτονιές
και λειώσαμε χρόνια στις αλάνες της ψυχής μας.
Πόσες αγκαλιές αγάπης σου έδωσα
για να φυτρώσουν στην καρδιά σου
οι μνήμες που είχες ανάγκη;
Τώρα εσύ μ' ένα «πρέπει» στο χέρι
έβαλες τη βόμβα
που κάνει συντρίμια τους δρόμους διαφυγής
και χίλια κομμάτια
τα όνειρά σου.

*

Σε τόπους μακρινούς έψαχνα τ' όνειρο
και το συνάντησα απρόσμενα σιμά μου!
Η μαγεία φωσφορίζει δίπλα μου
και οι ανταύγειες αγκαλιάζουν
όλο το χώρο...

Καταφάσεις σβήνουν τις δικές μου αρνήσεις
και σχηματίζουν μια ατέλειωτη κλίμακα
μέχρι τα σύννεφα.

Σήμερα θα αναπνεύσουμε ευτυχία.

*

Σε είδα στο δρόμο
την ώρα που χαμογελούσες
την ώρα που συνομιλούσες
χωρίς να υπονιάζεσαι
τι σε προσμένει στη γωνία...

Δεν πρόλαβα να στο πω.
Μιλούσες για αχόρταγες αγορές,
για μεγαλεπίβολα σχέδια
που χάνονται στο σύμπαθο της λογικής,
για εντυπωσιασμούς και συγκινήσεις
που θ' άφηναν άφωνο τον κόσμο
αυτόν που διψάει για θαυμασμό...
Έπειτα έφτασες στη γωνία...

λωσε από τα Καρδάμυλα, μέσω των απότομων βράχων, ως εκεί για να σωθεί από τους πειρατές. Σύμφωνα με την παράδοση επίσης, ο Δυτικός πύργος του Κάστρου επικοινωνούσε μέσω σήραγγας με το λεγόμενο «Πηγάδι του Κουλαλά», ένα φαρδύ και καλοφτιαγμένο πηγάδι, το οποίο είναι κτισμένο χαμηλότερα από το Κάστρο και ανάγεται στην εποχή της Γενουατοκρατίας (1346-1566).

Από την κορυφή, όπου βρίσκεται το Κάστρο, η μαγευτική θέα αποζημιώνει τον επισκέπτη για την ανάβαση.

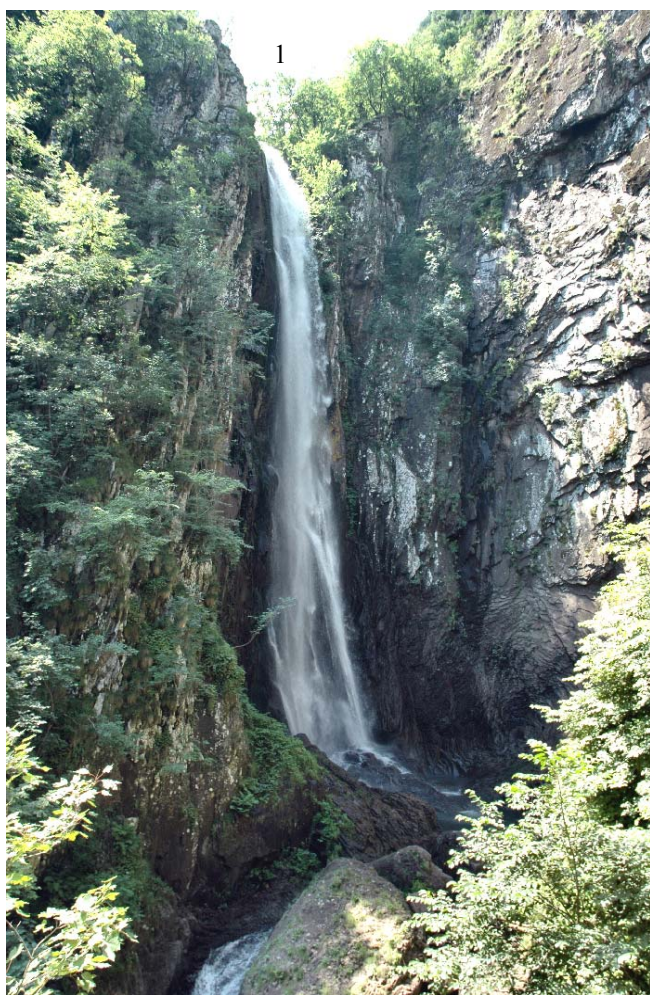
www.chios.gr

Ταξιδεύοντας...

Σκέπτομαι πολλές φορές πως ίσως σας κουράζω φίλοι αναγνώστες, γράφοντας συνεχώς για τα ταξίδια και τα οδοιπορικά μας.

Πως όμως να μη μοιραστώ μαζί σας τις ομορφιές της Πατρίδας μας που κατά καιρούς επισκεπτόμαστε και να μη σας παροτρύνω να προτιμήσετε και σεις ένα τέτοιο προορισμό, γνωρίζοντας τον τόπο μας, από ένα ταξίδι στο εξωτερικό;

Από μήνες συζητούσαμε με το Γιάννη, τη Χαρά και τη Στέλλα να επισκεφθούμε τη Βόρειο Ελλάδα και μετά από επίσκεψη στο Δαφνώνα Ξάνθης (το αδελφό χωριό με τους γλυκύτετους κατοίκους), να γνωρίσουμε την ευρύτερη περιφέρεια. Για λόγους όμως πέραν της θέλησής μας, ο Γιάννης δε μπόρεσε να μας ακολουθήσει κι έτσι οι τρεις μας «πετάξαμε» για Θεσσαλονίκη την Κυριακή 22 Ιουνίου. Με αυτοκίνητο που νοικιάσαμε από `κει, φτάσαμε στα Κομνηνά Σταυρούπολης Ξάνθης (όπου τα δωμάτια που θα μέναμε), το απόγευμα. Μια επίσκεψη στο Δαφνώνα και το βράδυ πέρασε με φίλους αγαπητούς και κρασάκι. Την επομένη, επίσκεψη στον καταρράκτη του Λειβαδίτη¹ (στο Αρκουδόρεμα), με οδηγούς-ξεναγούς το Σπύρο και τη Σαλώμη.

Η ομορφιά κατά τη διαδρομή και η μαγεία του τοπίου γύρω από τον καταρράκτη, μας έκανε να ξεχάσουμε την κούραση της δώροης πεζοπορίας.

Την επομένη, μετά από επίσκεψη σε φίλους στους Τοξότες, βόλτα στα στενά του Νέστου στη Γαλάνη² και φαγητό στο Καταφύγιο με τη θαυμάσια παρέα του Παναγιώτη και της Δέσποινας.

Το βράδυ στο Δαφνώνα, με καλούς φίλους και πάλι «στρωθήκαμε» όπως και όλα τα βράδια.

Την Τετάρτη, μετά από επίσκεψη στα Αβδηρα και το Αρχαιολογικό τους Μουσείο, επισκεφθή-

καμε το μετόχι της Μονής Βατοπεδίου στη λίμνη Βιστωνίδα³ στα όρια των νομών Ξάνθης-Ροδόπης και συνεχίσαμε για Κομοτηνή όπου μας περίμεναν καλοί φίλοι. Βόλτα στην πόλη, τα απαραίτητα ψώνια και πριν το φαγητό... συνέντευξη στην Αμαλία Γαρυφαλλίδου (ΕΡΑ Κομοτηνής).

Πέμπτη πρωί, μετά από σύντομη επίσκεψη στο Δήμαρχο Σταυρούπολης και συζήτηση για την υπογραφή του Συμφώνου Συνεργασίας μεταξύ των Δήμων Σταυρούπολης και Καμποχώρων, ο Σπύρος μας συνόδεψε στο Παρανέστι Δράμας και είδαμε εκτός από το Μουσείο Φυσικής Ιστορίας, τα δύο φράγματα με τα αντίστοιχα υδροηλεκτρικά εργοστάσια στο Νέστο^{4,5} βόρεια του χωριού.

Το γεύμα στο σπίτι του Σπύρου που η γυναίκα του η Ζωή είχε ετοιμάσει, πλούσιο. Δεν έλειπε ούτε το αγριογούρουνο, ούτε το καλό κρασί.

4

5

6

7

Παρασκευή ξεκινήσαμε νωρίς για την Καβάλα, γιατί απ' ότι έδειχνε ο καιρός θα είχε πολύ ζέστη κι άντε ν' ανέβεις στο κάστρο αν αργήσεις.

Από ψηλά, στις επάλξεις του κάστρου, η πόλη στα πόδια μας.⁶ Εικόνες άπειρου κάλλους. Η Παναγίτσα, ο ανδριάντας του Μωχάμετ (Μεχμέτ) Αλή...

Η Νέα Καρβάλη στο δρόμο μας, επιστρέφοντας και πώς να αποφύγουμε τον πειρασμό να δοκιμάσουμε τους ξακουστούς κουραμπιέδες; Στάση λοιπόν, δοκιμή και προμήθεια για κάποιους φίλους στη Χίο.

Γεύμα στην πανέμορφη παραλία της Κεραμωτής και το βράδυ, αποχαιρετιστήριο δείπνο που φίλοι καλοί (Σάββας, Πολυχρόνης, Γρηγόρης, Μάκης) είχαν οργανώσει. Τα φαγητά θαυμάσια (δεν έλειπε κι από 'δω το αγριογούρουνο) κι ήπιαμε λίγο παραπάνω.⁷⁻⁸

Χαιρετίσαμε τους καλούς μας φίλους με την υπόσχεση γρήγορα να ξανασυναντηθούμε εκεί ή στη Χίο, τους ευχαριστήσαμε για τη ξεχωριστή φιλοξενία όλες αυτές τις μέρες και πήγαμε για ύπνο, αφού την επομένη εκτός από την επίσκεψή μας στη Ξάνθη, θα ταξιδεύαμε οδικώς για Θεσσαλονίκη.

Το πρωί αφήσαμε τα Κομνηνά και τη Σταυρούπολη, πηγαίνοντας για Ξάνθη να επισκεφθούμε το περίφημο παζάρι της που λειτουργεί εκεί κάθε Σάββατο.

Η Ζωή, πάλι μας περίμενε στην πόλη κι αφού κουρασθήκαμε στα στενά του παζαριού και της παλιάς πόλης, καθίσαμε για ένα καφέ στην πλατεία.

Η ώρα περνούσε, η ζέστη ήταν αφόρητη κι αποφασίσαμε να ξεκινήσουμε για Θεσσαλονίκη.

Η Εγνατία όπου είναι τελειωμένη, είναι δρόμος διεθνών προδιαγραφών και το ταξίδι ευχάριστο. Μικρά όμως κομμάτια που δεν έχουν τελειώσει σε υποχρεώνουν να περνάς μέσα από πόλεις και χωριά, παρατείνοντας έτσι το χρόνο του ταξιδιού.

Σε όμορφη παραλία στο Οφρύνιο του Στρυμωνικού κόλπου, σταματήσαμε για το τελευταίο γεύμα. Σε μια ψαροταβέρνα που θύμιζε... Χίο, φάγαμε νόστιμα θαλασσινά και ήπιαμε δροσερά αναψυκτικά (όταν οδηγούμε αποφεύγουμε το οινόπνευμα!).

Φθάνοντας στη Θεσσαλονίκη, αποφασίσαμε να πάμε κάπου ήσυχα και καταλήξαμε στην Περαιά.

8

Τελευταίο βράδυ της όμορφης αυτής εκδρομής, στη συμπρωτεύουσα, αφού το επόμενο πρωί όπως είπαμε «πετούσαμε» για Χίο.

Η τύχη ήταν με το μέρος μας και καταφέραμε να παρκάρουμε λίγα μόλις μέτρα από το Λευκό Πύργο.¹⁰ Μια βόλτα γύρω του, οι απαραίτητες φωτογραφίες και στροφή αριστερά προς το άγαλμα του Μακεδόνα Στρατηλάτη Αλεξάνδρου του Μεγάλου.

Με χαρά αντικρίσαμε ένα τεράστιο πανό το οποίο σε μικρή φωτογραφία σας παρουσιάζουμε.⁹

Όλοι οι Δήμοι, οι επαρχίες, οι φορείς και τα Πολιτιστικά Σωματεία του Νομού, είχαν το δικό τους περίπτερο. Πολλές εξέδρες με συγκροτήματα μουσικά, χορευτικά, χορωδίες. Πανηγύρι πολιτισμού.

Πρώτη μου σκέψη, ο Σύλλογος Χίων Θεσσαλονίκης η «Αγία Μαρκέλλα». Το ιστορικό μας σωματείο που για πολλά χρόνια (από το 1915) επάξια μας εκπροσώπησε και μας εκπροσωπεί στη συμπρωτεύουσα.

Γνώρισα πριν από αρκετά χρόνια τον τότε (επί μακρόν) πρόεδρο Δημ. Λατουσάκη και από τότε συνεργαζόμαστε με όλες τις διοικήσεις, αν και τελευταία λόγω φόρτου εργασίας (απολογούμαι) δεν ήμουν ο πιο συνεπής συνεργάτης. Δικαιολογημένη λοιπόν η χαρά μας που σε λίγο θα βλέπαμε τους δικούς μας ανθρώπους.

Περπατήσαμε αρκετά και σ' όλη τη διαδρομή παρατηρούσαμε προσεκτικά το κάθε τι. Ήταν όλα τόσο όμορφα! Όταν όμως φθάσαμε στο «χιώτικο» περίπτερο και βρεθήκαμε ανάμεσα στους συμπατριώτες μας της Θεσσαλονίκης, η συγκίνηση και μόνο ήταν το συναίσθημα που κυριάρχησε.

Το χιώτικο караβάκι, τα γλυκά και τα ποτά μας, το Λάβαρο του Συλλόγου, οι φωτογραφίες και αφίσες, τα χιώτικα βιβλία, τα διαφημιστικά και τόσα άλλα, έκαναν το περίπτερο ένα από τα πιο ωραία.¹¹

Οι πατριώτες μας όλοι αεικίνητοι και εξυπηρετικοί περιποιήθηκαν τους πολλούς επισκέπτες του περιπτέρου και τους έκαναν κοινωνούς της χιώτικης φιλοξενίας. Το ούζο όλων των χιώτικων ποτοποιειών και τα μεζεδάκια είχαν ιδιαίτερη προτίμηση.¹²

Συγχαρητήρια στους διοργανωτές και στους ανθρώπους μας που είχαν το λιγότερο μια αξιοπρεπή παρουσία στη μεγάλη αυτή γιορτή του πολιτισμού.

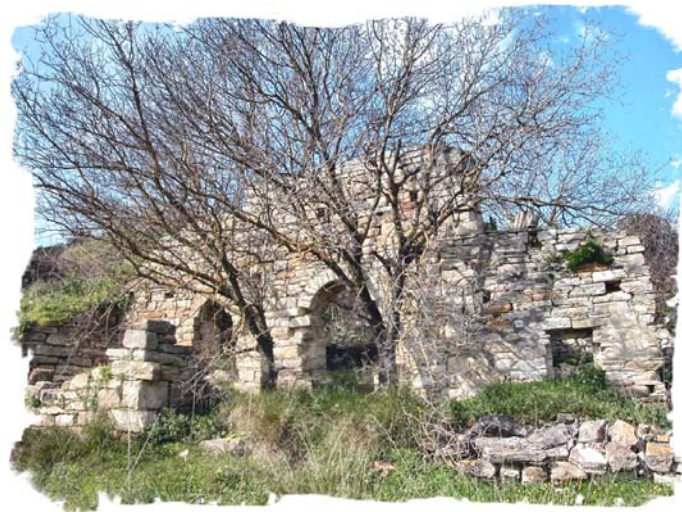
Δώσαμε τα χέρια με τον Πρόεδρο Γιάννη Τσούτσα, τη Γ. Γραμματέα Μαρία Πασσαλή, το μέλος του Δ.Σ. Ευάγγελο Λοΐζο και τους άλλους Χιώτες που ήταν εκεί και ξεκινήσαμε για μια βόλτα στην όμορφη πόλη. Προχωρήσαμε δυτικά προς τα Λαδάδικα. Πολύχρωμος ο ήλιος πρόβαλε δειλά από τα σύννεφα. Απλώσε χρωματιστό δρόμο στα νερά του Θερμαϊκού κι έφτασε ως εμάς,¹³ λες και μας καλούσε να ξανάρθουμε! Το υποσχθήκαμε.

Βαγγέλης Ρουφάκης

Καταράκτης

Παλιός Καταράκτης

Αυτά όλα, είναι το Περιβάλλον και

Τελευταία (είναι της μόδας), όλοι μιλούμε για το περιβάλλον και την προστασία του, την στιγμή που οι περισσότεροι το κακοποιούμε βίαια. Δεν έχουμε όμως περιθώρια για λόγια! Η φύση όσο κι αν προσπαθεί να καλύψει τα εγκλήματα της απερισκεψίας μας, αδυνατεί να προλάβει. Τα νερά είναι μολυσμένα και λιγοστεύουν. Οι φωτιές εξαφανίζουν τους εναπομείναντες πνεύμονες πρασίνου. Οι πάγοι στους Πόλους λειώνουν. Η τρύπα του όζοντος μεγαλώνει επικίνδυνα... Κι εμείς τι κάνουμε;

Ο πύργος στα Δώτια

Μάρμαρο, Οινούσσαι

Λωβοχώρι-Πανιά, Καλλιμασιά

Πηγή Βεσταρχάτου Δαφνώνα (νερό για την πόλη)

Αγία Δύναμη

οφείλουμε να το προστατέψουμε!

Συνεχίζουμε να εγκληματούμε και να στερούμε από τα παιδιά μας το δικαίωμα στη ζωή! Μολύνουμε και τις τελευταίες καθαρές γωνιές του τόπου μας με τα απομεινάρια της υπερκατανάλωσης και του «πολιτισμού» μας. Πετούμε ανεύθυνα αναμμένα τσιγάρα απ' το παράθυρο του αυτοκινήτου. Τα φυτοφάρμακα και τα χημικά «πάνε σύννεφο». Σπαταλούμε ασύστολα ενέργεια και νερό... Τι να πω; «Ο Θεός να μας φωτίσει»...

Βαγγέλης Ρουφάκης

Περιοχή Νέας Μονής

Αγ. Ισίδωρος, Συκιάδα

Ο ποταμός στο Γιόσωνα

«Το Γυναικομονύδριον των Χαλάνδρων»

Στο προηγούμενο τεύχος της «Δάφνης» αναφερθήκαμε στο μοναστήρι της Αγιάς Ματρώνας ή Χαλάνδρων, ερασιζόμενοι στοιχεία από σχετικό ποίημα του Ιωάννη Αβδελιώδη.

Για τον αγνοημένο Διδυμούση «Ομηρίδη», γράψαμε πριν 16 χρόνια, όταν είχαμε την επιμέλεια της έκδοσης του πολιτιστικού εντύπου «Καλλιμασιώτικα και Νέα του Ανέμωνα».¹

Παρουσιάσαμε για πρώτη φορά τη ζωή και το ποιητικό του έργο, χάρη στα φωτοαντίγραφα ποιημάτων του, που είχε την καλοσύνη να μας δώσει ένας απόγονός του, ο τότε Δημοτικός Σύμβουλος Ανέμωνα Σταύρος Αβδελιώδης.

Στην αναφορά μας, εκτός από τις καταγραμμένες πληροφορίες του ποιητή, προσπορισθήκαμε στοιχεία από έρευνά μας για τα επίθετα των χωριών του Ανέμωνα, για το επώνυμο της οικογενείας πριν από το 1822 (Ξεδιδιμουσάκιν / Ξοδιμουσάκιν).²

Είχαμε γράψει τότε ότι επιβάλλεται η αξιολόγηση του έργου, εκφράζοντας ταυτόχρονα την ευχή να δημοσιευθεί.

Ο αείμνηστος ποιητής Γιώργης Κρόκος μάλιστα μας ενθάρρυνε, κρίνοντάς το πολύ αξιόλογο. Από τότε, διατηρήσαμε τη σπίθα της έκδοσης ζωντανή, χωρίς όμως να γίνει σημαντική αναφορά, εκτός από την κ. Πόπη Χαλκιά-Στεφάνου, στην οποία περιλαμβάνονται 30 στίχοι από το «γυναικομονύδριον των Χαλάνδρων του Ι. Αβδελιώδη.

Τελευταία αναφαίνονται ελπίδες, με το ενδιαφέρον του κ. Δήμου Αβδελιώδη και τη συμβολή του αξιότιμου Δημάρχου Ιωνίας. Στηρίζοντας αυτή την προσπάθεια η «Δάφνη» δημοσιεύει αυτούσιο (έστω και λίγο «ανορθόδοξα») το ποίημα του Ι. Αβδελιώδη για το μοναστήρι.

1. Απρίλης '92 Αρ. φύλ. 23 «Προσωπικότητες του Ανέμωνα»
2. Εφημ. Ο ΣΚΙΝΟΣ Δεκ. 1997, Αρ. φύλ. 12(45) σ.4 «Επίθετα των χωριών του Ανέμωνα»
3. Τα Μοναστήρια της Χίου. Αθήνα 2003(;) σ. 363 Ι. Μονή της Αγίας Ματρώνας της Χιοπολίτιδος ή Μονής Χαλάνδρων.

Δημήτρης Μελαχροινούδης

59

ΤΟ ΓΥΝΕΚΟΜΟΝΗΔΡΙΟΝ ΤΩΝ

ΧΑΛΑΝΔΡΩΝ

ΕΙΣ

ΧΙΟΝ

Πολύμηνος ἀσφάλισσα ποίησεν νὰ συντάξῃ
ἑστορμητῆρ ἰνὰ μονῆν διὰ τὰ περιγράψῃ
ἄλλ' ἠφροντῆδεις εἰδόμεναι καὶ περιησασμένης
πασαῖν αἰματώσων καὶ πόδους καὶ σιδούσων
ἠδὲν ἀντὶ τὴν λόγῃ γεα σχειδῶν δὲ χιόια μέτρα
εἰς γῶφον ἀυνογύτευον. γε κερδοφόρα δένδρα
μὲ δένδρα ἀρωματικὰ εἰς χιόνους. πένους ἑλλάδας.
κυσάρτους καὶ γερσινιαῖς καὶ ἀπὸ κρηθδέλεως
εἰς δέντρον ἀρωματικῶν. ἀφῆλξοιπτων. ἐπὶ πάντων
ὑφύεται ἡ θερά μονῆ ἡ τὸν βουνῶν χαλάνδρων
σὺν τῆν μέσῃ ὑφύεται, ὡς καὶ Ματρώνας ἡν Ὀσίως.
Ἐφ' εἰς καὶ ἡ μονὴδριον φέρει Ὀρμασίαν.
ἡ γυναικομονήδριον αὐτῶ στήν ἡν σερρωσίνας.

στήλη θησ σωφροσύνης είναι τόσημος τὸν μισόν
 καὶ τὸν Χριστιανότητος.
 πεντηκοντα ὅς ἐγγιστε συγγήνησι δερμαίς
 ὅλλει Σεμνῆ καὶ ἠδουαὶ καὶ ἀνεφ φαντασίαις.
 καὶ φέρουν τὴν φανήσων τὸν φῶνον τοῦ κυρίου.
 οὐδέποτε ἐξέρχονται ἔξω τοῦ Μονδρείου.
 τὸν ἀρεθῶναν ἐξάβαν εἰ τὴν χειρὸς κυρίου.
 καὶ φύσων εὐαγγελισμοὶς τὸ φέουσιον τοῦ βίβου
 ἀρχαία δὲ καὶ κόνδυλαι καὶ ἴψανα ἁγίον
 ἐσώψωντον εἰς τὴν μωνῆν ἐτών. Σερευσιόσιον
 ἀγγεὶ τῷ ἀυρ. καὶ οὐδὲρος τὸν χαρῆδον τὸν χρόνον
 εἰς ἀυρ. καὶ ἐσπερίδωσαν κομήρια αἰωνων.
 αὶ ἀδελφῆ ἐσφρῆσαν εἰς τὴν εὐχρημωσίαν.
 ἐδὼ δὲν ἐδιτσεῖται ἰδέ τὴν ἴστωριαν.
 καὶ ὅταν ὀρυμάσων ἢ κερδοὶ καὶ ὅταν ἐβδη
 τῷ τῶν ἰσφῶσ.
 καὶ ὅταν διαβηνομ ἀσο καὶ καὶ εἰν
 ἰσφῶσ ὁ πύργος
 ἐν αἰόλιαις. ὁ πενταρογος καμωσάσιος θίαιας.

καὶ ἦτον ὅς ἐκροδῶντες εἰς αὐτὸν τὸ τῶχος.
 ἦτον ὅλλος ἰσοδύκτος ἀδομιλοῦς ὁ θῶχος
 ὅλλα τὰ ἐκατάστρεφεν ὁ πένδαμιασφ χρόνος
 ὑπὸ δαμῆγου τοῦ πυρός. πρὸς τὴν ἐσφρῆσιν
 καὶ ὁ καὶ ἰσφῶσ. καὶ ὁ καὶ βαρβαρῶν
 καὶ ὁ καὶ
 ὅς ὁ καὶ ἐφῆει ἐδονεῖται εἰς τὴν ἐχρηγο-
 φείας,
 μετὰ δαμῆστη φῶνον εἰ τὴν δαμῆσφ δαμῆσφ,
 ἐστὴν τῆσαν. τὸν ἐσφῶντων. ἐκατάστρεφον
 ἐσφῶσφαιε τῶν δαμῆσφ ἐστὴν μὲν δαμῆσφ φῶνον.
 κατῶπην. πύργος καὶ καὶ τῶν τῶν καὶ τῶν τῶν.
 τῶν συνδραμῆ τὸν Χριστιανῶν δαμῆσφ φῶνον,
 καὶ δαμῆσφ δαμῆσφ φῶνον εἰς τῶν τῶν τῶν.
 ὁ δαμῆσφ καὶ τῶν τῶν τῶν τῶν τῶν τῶν τῶν.
 καὶ τῶν τῶν τῶν τῶν τῶν τῶν τῶν τῶν τῶν.
 ἐσφῶσφαιε τῶν τῶν τῶν τῶν τῶν τῶν τῶν τῶν.
 ὅς ὁ καὶ τῶν τῶν τῶν τῶν τῶν τῶν τῶν τῶν.
 φείας,

και δειη κατιστραφειν οσο διαμονεις
 υπο συσμοῦ του τραυμοῦ. εις τω οφθονταϊνα,
 Μαρτιου ημοση και διο και κυριακη ημερα,
 Ιοτε ευαλαδα φησιν οτι διο οφθαλμοφθησαν,
 εδιδροδοθησαν εθρυν και δαδη μεσα
 εμβηθων

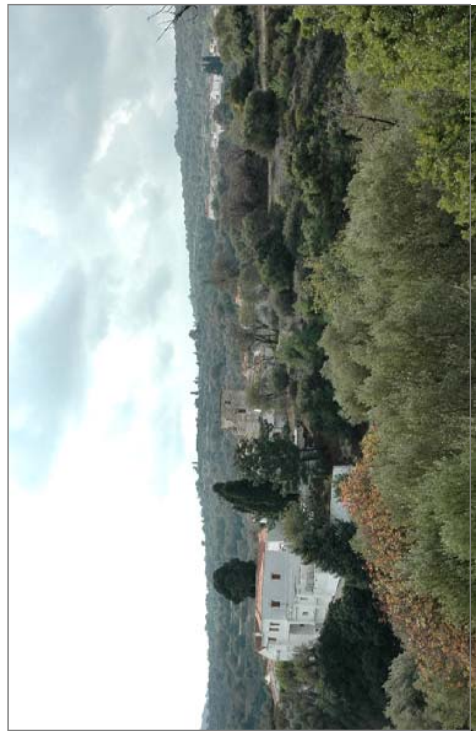
και πορκα οπενταφορος οφρανομητης πύργος
 του στην πορτην αν εβγινει οσφροενυσην
 ριγος.

διο αρρωβαι του εμυστων. και ος αιμιν αδελτον
 μιν εβου αιματηγοραιο τουσ ητων ανεψηθαιων.
 οτους και ο βλιμεου σ' αιμιν α τερμη
 αι ηταδνημου. δειουσ μητρο φεγγωμην
 ευ λων μηχιον ηησ κωρδιασ ευδασησ ηεψυχεσρα
 Οσια μητρο. ακουσον. ηησ λαπωνησ ευχυσμε
 ηησ φησ η εφρασεν σου βιομου. λα σιειγοσ
 αιμυσθησ και σταν βορβωρην οσ σαιηη εις λα
 λεγοντ

επιστραφα σταν εμειτον οσ υον σερφιασ

εσχυνουμε οτην ενουσι λαί θωου με αιμινια.
 ωσσαιωσ διν με ισωςασ ευβαίβου δανέτου
 ηησ αρμηπου σπυμια ευ νουου εδαρετου
 οσ λατρειον ακουσον οσ και οσια.
 ο σπυση προσερχομενοσ εβραιοση σωτηρταν.
 και τοδαδαι νοσηντα και ηησ ψυχασ λαδωδη
 δεραδευτηριον κων ηησ ριουσασ εδαρη
 και η δαδησ ειβηλει γερρη ονωμιασ
 κ εγω δωξωσιν στυχορπον λαυρα δωματασ.

εν βορβωρηνωσ ηησ 15 τογιο
 1890

Ι. Μονή Αγ. Ματρώνας, πύργος Ροίδη και Μέσα Διδύμα

Σπουδαίες και εξαιρετές Ελληνίδες Γυναίκες Μαθηματικοί στην Αρχαιότητα!

Η εξάισια και πανέμορφη Μαθηματικός Υπατία κόρη του Μαθηματικού και Αστρονόμου Θεώνα του Αλεξανδρινού.

Γεννήθηκε στην Αλεξάνδρεια το 375 μ.Χ. Από μικρή είχε μεγάλη έφεση για μάθη-

ση. Ο πατέρας της την ενεθάρρυνε. Έλαβε πολύ μεγάλη μόρφωση. Μετά την ολοκλήρωση των σπουδών της δίδαξε στην περίφημη Πλατωνική Σχολή της Αλεξάνδρειας. Ήταν σεβαστή και πολύ αγαπητή σε όλους. Ανέδειξε σπουδαίους μαθητές. Επειδή αρνήθηκε να ασπαστεί το Χριστιανισμό, θανατώθηκε από το φανατισμένο όχλο της Αλεξάνδρειας το 415 μ.Χ.

Είναι γεγονός ότι δυστυχώς έχουμε ελάχιστες γνώσεις για τις σοφές γυναίκες της Αρχαιότητας. Με τη πάροδο του χρόνου ή από άλλες αιτίες χάθηκαν πολύτιμα συγγράμματα και μαρτυρίες για τη ζωή τους και τα έργα τους. Πριν από μερικά χρόνια ξεκίνησε ένας Παγκόσμιος Όμιλος για τη μελέτη και καταγραφή των Αρχαίων Πολιτισμών. Παράλληλα με τον Παγκόσμιο Όμιλο η Ακαδημία Αθηνών ξεκίνησε μια έρευνα για τα Μαθηματικά. Αλλά και πολλοί ιδιώτες καθηγητές άρχισαν την έρευνα από δική τους πρωτοβουλία. Όπως λέγεται, το έναυσμα για το «ψάξιμο» άρχισε όταν κάποιος μαθητής ρώτησε τον καθηγητή Βαγγέλη Σπανδάγο: «Εκτός από την Υπατία που αναφέρεται στο σχολικό βιβλίο της Γεωμετρίας δεν υπήρξαν άλλες γυναίκες Μαθηματικοί στην αρχαιότητα;» Ο καθηγητής γύρισε στο σπίτι του και άρχισε να ψάχνει στα βιβλία.

Ρώτησε φίλους και γνωστούς εκπαιδευτικούς. Κανείς δεν ήξερε. Κανείς δεν γνώριζε κάτι. Η έρευνα από πολλούς καθηγητές έφερε αξιόλογα αποτελέσματα. Αποκαλύφθηκαν ξεχασμένα από τη λήθη του χρόνου πολλά ονόματα σοφών γυναικών της αρχαιότητας. Χάρης στη μεθοδικότητα και την υπομονετική εργασία αρκετών νέων «ερευνητών» ξεσκονίστηκαν πολλές εκατοντάδες συγγράμματα Αρχαίων. Ξεφυλλίστηκαν αρκετές εκατοντάδες τόμοι Ιστορικών και Φιλοσοφικών

βιβλίων της Αρχαιότητας. Με τον τρόπο αυτό ήρθαν και πάλι στο φως πολλές σημειώσεις και συγγράμματα σπουδαιών γυναικών. Ήρθαν στο φως της έρευνας βιογραφικά στοιχεία για τις περίφημες Ιέρειες της Μαθηματικής Επιστήμης.

Οι «ερευνητές» τα κατάφεραν. Διάβασαν τα έργα σπουδαιών Ιστορικών και Φιλοσόφων όπως: Στοβαίος, Πρόκλος, Λόβων ο Αργεῖος, Ξενοφών, Ιπποκράτης, Σωρανός, Πλάτων, Πορφύριος, Αριστοτέλης, Αριστόξενος, Διογένης ο Λαέρτιος, Βιτρούβιος, Δασυπόδιος, Ιαμβλίχος κλπ. Η προσπάθεια απέδωσε. Το ψάξιμο ακόμα συνεχίζεται από πολλούς και αποδίδει. «Ανακαλύφθηκαν» πολλές δεκάδες ονόματα σπουδαιών σοφών γυναικών που διέπρεψαν στα Μαθηματικά. Εγκυκλοπαίδειες, ακόμα και πολλές Ιστοσελίδες από το Διαδίκτυο βοήθησαν αρκετά τη προσπάθεια των ερευνητών. Όπως με πληροφόρησαν κάποιοι φίλοι ο διακεκριμένος Μαθηματικός καθηγητής Βαγγέλης Σταμάτης αναφέρει στο βιβλίο του μερικά ονόματα γυναικών Μαθηματικών της Αρχαιότητας. Αρκετοί είναι εκείνοι που έδωσαν στο φως της δημοσιότητας πολλά ονόματα σπουδαιών Ελληνίδων γυναικών Μαθηματικών.

Οι περισσότερες από αυτές έλαμψαν με τη σοφία τους. Έγιναν σεβαστές και αξιολάτρευτες στην εποχή τους! Ανέδειξαν πολλούς λαμπρούς μαθητές που διέπρεψαν και προώθησαν τη Μαθηματική Επιστήμη.

Παραθέτω τα ονόματα μερικών γυναικών Μαθηματικών της Αρχαιότητας:

Αΐθρα από τη Τροιζήνα μητέρα του Θησέα έζησε τον 10^{ov} αιώνα π.Χ. - Πολυγνώτη σύντροφος και μαθήτριά του σοφού Θαλή, 7^{ov} αιώνας π.Χ. - Θεμιστόκλεια ή Θεόκλεια Ιέρεια στους Δελφούς, 6^{ov} αιώνας π.Χ. - Θεανώ κόρη του Βροντίνου σύζυγος του Πυθαγόρα, 6^{ov} αιώνας π.Χ. - Δομώ θυγατέρα του Πυθαγόρα και της Θεανώς, 6ος αιώνας π.Χ. - Αριγνώτη κόρη ή μαθήτριά του Πυθαγόρα, 6^{ov} αιώνας π.Χ. - Μύια ή Μυρία κόρη του Πυθαγόρα και της Θεανώς, 6^{ov} αιώνας π.Χ. - Δεινώ μαθήτριά του Πυθαγόρα γνώστρια της Αριθμοσοφίας. - Ελορίς η Σαμία μαθήτριά του Πυθαγόρα, 6^{ov} αιώνας π.Χ. - Φίντυς ή Φίλτυς μαθήτριά του Πυθαγόρα, 6^{ov} αιώνας π.Χ. - Μέλισσα μαθήτριά του Πυθαγόρα, 6^{ov} αιώνας π.Χ. - Τυμίχα η Σπαρτιάτισσα μέλος της Πυθαγόρειας κοινότητας. - Πτολεμαΐς η Νεοπυ-

θαγόρεια φιλόσοφος. - Διοτίμα Ιέρεια του Λυκείου Διός από τη Μαντινεία. - Βιτάλη ή Βιστάλα κόρη της Δαμώς εγγονή του Πυθαγόρα. - Περικτιόνη η Αθηναία μητέρα του Πλάτωνα. - Λασθένεια από την Αρκαδία σύζυγος του φιλόσοφου Σπευσίππου. - Αξιοθέα μαθήτρια στην Ακαδημία του Πλάτωνα. - Νικαρέτη η Κορινθία γνωστή ως «θεραπαινίς της Γεωμετρίας». - Αρετή κόρη του Αρίστιππου ιδρυτού της Κυρηναϊκής Σχολής. - Πυθαΐς κόρη του Μαθηματικού Ζηνοδώρου, 2^{ος} αιώνας π.Χ. - Πάνδροσος ή Πανδροσιών Αλεξανδρινή Γεωμέτρης μαθήτρια του Πάππου, 4^{ος} αιώνας π.Χ.

Ο Ιαμβλίκος στο έργο του «Περί Πυθαγορείου Βίου» διέσωσε 17 ονόματα Πυθαγορείων γυναικών που δίδαξαν Μαθηματικά:

Ρυνδακώ αδελφή του Νυνδάκου. - Οκκελώ και η αδελφή της Εκκελώ από τις Λευκάνες. - Χειλωνίς θυγατέρα του Χείλωνα του Λακεδαιμόνα. - Κρατησίκλεια σύζυγος του Κλεάνορα Λακεδαιμόνιου. - Λασθένεια η Αρκάς. - Αβροτέλεια κόρη του Αβροτίνου από το Τάραντα. - Εχεκράτεια η Φλιασία. - Θεανώ η σύζυγος του Βροντίνου. - Θεανώ η σύζυγος του Πυθαγόρα. - Τυρσινίς από τη Σύβαρη. - Πεισιρρόδη από τον Τάραντα. - Θεαδούσα η Λάκαινα. - Βοιώ η Αργεία. - Βαβέλυκα η Αργεία. - Κλεαίχημα αδελφή του Λάκωνα Αυτοχαρίδα. - Νισθαιαδούσα.

Στο μακρύ κατάλογο των γυναικών Μαθηματικών συμπεριλαμβάνουμε και το όνομα της όμορφης και εξαιρετης Υπατίας θυγατέρας του Μαθηματικού και Αστρονόμου Θεώνα από την Αλεξάνδρεια της Αιγύπτου.

Τα ως άνω ονόματα των Μαθηματικών γυναικών καλύπτουν μια περίοδο από τον 10^ο π.Χ αιώνα ως τον 5^ο μ.Χ. Τώρα που γνωρίζουμε τόσα πολλά ονόματα γυναικών Μαθηματικών μας έρχεται ένα ερώτημα στα χείλη μας. Γιατί έμειναν στην αφάνεια τόσες αξιόλογες γυναίκες Μαθηματικοί; Μερικοί λένε ότι όταν έγινε η καταστροφή της Βιβλιοθήκης της Αλεξάνδρειας χάθηκαν τα πολύτιμα συγγράμματα και τα βιβλία τους. Άλλοι λένε ότι μπορεί να είναι αιτία της αφάνειας και της λήθης η αντιπάθεια ορι-

σμένων προς τα Μαθηματικά. Και σήμερα στον 21^ο αιώνα πολλοί πιστεύουν ότι Γυναίκες και Μαθηματικά είναι έννοιες ασύμβατες. Ως και ο πρόεδρος του Πανεπιστημίου του Χάρβαρντ ο Λόρενς Σάμερς είχε δηλώσει ότι:

Οι γυναίκες δεν είναι φτιαγμένες για τα Μαθηματικά!

Ευτυχώς όμως που διέγνωσε εγκαίρως το τραγικό του σφάλμα και έκανε νέα δήλωση, ότι οι δημοσιογράφοι δεν κατάλαβαν τις δηλώσεις που έκαμε!

Πολλοί πιστεύουν ότι τα Μαθηματικά είναι δύσκολα! Γιαυτό όταν ακούνε ότι μια γυναίκα είναι Μαθηματικός... προβληματίζονται! Όμως η αλή-

θεια είναι ότι πολλές γυναίκες «έχουν τα κότσια» και τα καταφέρνουν πολύ καλλίτερα από τους άνδρες.

Έχουν «Μυαλό θηλυκό» όπως λέει και ο θυμόσοφος λαός μας.

Ενδεικτικά παραθέτω τρία βιογραφικά στοιχεία γυναικών Μαθηματικών της Αρχαιότητας: Αΐθρα, Πολυγνώτης, Θεμιστόκλειας.

Η Αΐθρα

Έζησε τον 10^ο αιώνα προ Χριστού. Ήταν θυγατέρα του βασιλιά Πιθθέα της Τροιζήνας. Ήταν μητέρα του ήρωα Θησέα βασιλιά της Αθήνας. Όταν μεγάλωσε ο γιος της ο Θησέας έφυγε να πάει στον πατέρα του στην Αθήνα. Η Αΐθρα έμεινε στη Τροιζήνα. Ασχολήθηκε με τα Μαθηματικά. Έγινε δασκάλα της Αριθμητικής.

Μάθαινε τα παιδιά της Τροιζήνας Γραφή, Ανάγνωση και Μαθηματικά. Η Μέθοδος που δίδασκε ήταν εξαιρετικά δύσκολη. Οι αριθμοί γραφόταν με πολύπλοκα σύμβολα.

Την εποχή εκείνη ήταν διαδεδομένο το Κρητικο-Μυκηναϊκό σύστημα γραφής και αρίθμησης. Έπρεπε κάθε σύμβολο να το επαναλαμβάνουν πολλές φορές. Την εποχή εκείνη δεν γνώριζαν τη χρήση του «μηδέν».

Η Πολυγνώτη

Έζησε τον 7^ο αιώνα προ Χριστού. Ο Ιστορικός Λόβων ο Αργείος αναφέρει στα βιβλία του αρκετές πληροφορίες για τη Πολυγνώτη. Αναφέρει ότι ήταν σύντροφος και μαθήτρια του μεγάλου σοφού της Αρχαιότητας του Θαλή του Μιλήσιου. Επίσης ο Ιστορικός Βιτρούβιος αναφέρει ότι η

Η Θεανώ ως φοιτήτρια του Πυθαγόρα (www.isotita.gr)

Εκπολιτιστικό Σωματείο
Η «Πρόοδος»
Καλλιμασιά Χίου

Αγαπητέ κύριε Ρουφάκη

Το Διοικητικό Συμβούλιο της «Προόδου» θα ήθελε να σας ευχαριστήσει θερμά για τη δωρεά εκ μέρους σας βιβλιοδετημένου τόμου του περιοδικού «Δάφνη».

Παράλληλα θα θέλαμε να σας ευχηθούμε καλό κουράγιο και να έχετε πολύ δύναμη ώστε να συνεχίσετε να υπηρετείτε προσφέροντας τόσο στη γη των προγόνων όσο και σε όλους εμάς με την παρουσία σας, τη ζωντανία σας και την αγάπη σας για κάθε τι το «Χιώτικο».

Με ιδιαίτερη εκτίμηση

Η πρόεδρος
Ροκανά Καίτη

Ο γραμματέας
Κοκκινάκης Δημήτρης

*

Αγαπητέ κ. Ρουφάκη,

Επιθυμούμε με την επιστολή μας αυτή, την οποία αποστέλλουμε με προτροπή της αγαπητής φίλης συγγραφέως και εκδότριας κ. Μάρως Ματθαίου, να σας παρακαλέσουμε όπως εξετάσετε θετικά το ενδεχόμενο έναρξης μιας πολιτιστικής συνεργασίας στο χώρο του παιδικού βιβλίου αλλά και της ευρύτερης λογοτεχνικής δημιουργίας με την Κύπρο, ιδιαίτερα μέσω της ανταλλαγής ε-

πισκέψεων ανάμεσα σε συγγραφείς της Κύπρου και της Χίου.

Ο Κυπριακός Σύνδεσμος Παιδικού – Νεανικού Βιβλίου που είναι το Εθνικό Τμήμα της Διεθνούς Οργάνωσης Βιβλίων για τη Νεότητα στην Κύπρο, λειτουργεί εδώ και 34 χρόνια και έχει αναπτύξει μια πλούσια δράση στο χώρο της προώθησης της κυπριακής παιδικής και νεανικής λογοτεχνίας, τόσο στην Κύπρο όσο και στο εξωτερικό.

Η έναρξη μιας πολιτιστικής συνεργασίας με τη Χίο θα συμβάλει αναμφίβολα στην καλύτερη γνωριμία των συγγραφέων μας και ταυτόχρονα θα συσφίξει ακόμα περισσότερο τους αδελφικούς δεσμούς των Ελλήνων της Κύπρου με την Ελλάδα.

Για το σκοπό αυτό, σας παρακαλούμε να μελετήσετε το ενδεχόμενο επίσκεψης συγγραφέων από την Κύπρο στη Χίο μέσα στη φετινή χρονιά, σε χρόνο που εσείς κρίνετε κατάλληλο, για να παρουσιάσουν τη λογοτεχνική τους δουλειά και να αρχίσει μια συνεργασία ανάμεσά μας.

Με φιλικούς χαιρετισμούς

Για τον Κυπριακό Σύνδεσμο
Παιδικού και Νεανικού Βιβλίου

Ο Πρόεδρος
Κώστας Κατσώνης

Η Γραμματέας
Μαρία Ιωάννου

Πολυγνώτη ήταν γνώστρια: Πολλών Γεωμετρικών Θεωρημάτων. Επέτυχε την απλούστευση των Αριθμητικών Συμβόλων με την εισαγωγή της Αρχής της Ακροφωνίας. Δηλαδή με την εισαγωγή αλφαβητικών γραμμάτων. Η Πολυγνώτη διετύπωσε και απέδειξε τη πρόταση: «Εν κύκλω η εν τω ημικυκλίω γωνία ορθή εστίν».

Θεμιστόκλεια ή Θεόκλεια!

Έζησε τον 6^ον αιώνα προ Χριστού. Στοιχεία για τη Θεμιστόκλεια μας δίνει ο μεγάλος Ιστορικός Διογένης ο Λαέρτιος. Ήταν πρόσωπο σεβαστό. Χρημάτισε Δελφική Ιέρεια. Λέγεται ότι η Θεμιστόκλεια μύησε τον Πυθαγόρα στις αρχές της Αριθμοσοφίας και στη Γεωμετρία. Ο Φιλόσοφος Αριστοξένος μιλά για την Ιέρεια Θεμιστόκλεια ότι δίδασκε στους Δελφούς Μαθηματικά σε όσους είχαν έφεση για μάθηση. Τόση ήταν η αγάπη της Θεμιστόκλειας για τη Γεωμετρία ώστε εί-

χε διακοσμήσει το βωμό του Απόλλωνα με γεωμετρικά σχέδια.

Ο Πυθαγόρας θαύμαζε τις γνώσεις και τη μεγάλη σοφία της Θεμιστόκλειας. Θαύμαζε το έξυπνο εφευρετικό γυναικείο μυαλό. Την μεγάλη ικανότητα που έχουν οι γυναίκες να μαθαίνουν σωστά και γρήγορα τα αφηρημένα Μαθηματικά. Αυτό το γεγονός τον ώθησε να δέχεται στη Σχολή του πολλές γυναίκες μαθήτριες.

Θεωρούμε υποχρέωση και καθήκον να αναφερθούμε στις εξαιρετές αυτές γυναίκες Μαθηματικούς της Αρχαιότητας έστω και με καθυστέρηση τόσων αιώνων!

Η Επιστημονική Κοινότητα οφείλει να τιμήσει όλες αυτές τις εξαιρετές γυναίκες Μαθηματικούς της Αρχαιότητας.

Αντώνης Τενέδιος
Σκαλοχώρι Λέσβου

ΤΟ ΑΡΧΕΙΟ ΜΟΥ

Του Βαγγέλη Ρουφάκη

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΕΠΙΘΕΩΡΗΤΗΣ ΔΗΜΟΤΙΚΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ

Έν Χίω τῆ 15-12-1969

ΧΙΟΥ

ΕΛ. ΒΕΝΙΖΕΛΟΥ 73

Τηλ. 3508

Άριθ. Πρωτ. Ε.Π. 26

Π ρ ό ς

Τους κ.κ. Δ/ντάς τῶν Δημοτικῶν σχολείων
τῆς Περιφέρειας

Έδρας των

Κοινοποιούμεν ὑμῖν κατωτέρω ὡς ἔχει τήν ὑπ'ἀριθ. Ε.Π. Π1850/1969 τηλεγραφικήν ἐγκύκλιον τοῦ Ὑπουργείου Ἐθνικῆς Παιδείας καί Ἐκπαιδεύσεως καί παραγγέλλομεν τήν ἀμεσον καί πιστήν ἐκτέλεσιν ταύτης.

" Ἑλληνική ἀντιπροσωπεῖα εἰς Παρισίους ἐκτελοῦσα ἐντολήν Ἐθνικῆς Κυβερνήσεως ἀντιμετώπισε συκοφαντικήν καί ἰδιοτελεῖ ἐκστρατείαν ἐν ἑνίων Κρατῶν τῆς Εὐρώπης κατά τῆς Ἑλλάδος μετά Ἐθνικῆς ἡγεμονίας καί ἀνταξίας πρὸς μεγάλας Ἐθνικῆς ἱστορικῆς παραδόσεις τοῦ ἔθνους ἡμῶν ΣΤΟΠ Ἡ Ἑλλάς πρόμαχος πάντοτε τῶν ἀνθρωπίνων ἰδεωδῶν προβάλλει τό ΟΧΙ εἰς πᾶσαν ἀπόπειραν ἐπιβουλής κατά τῆς ἀνεξαρτησίας τῆς χώρας καί τῆς Ἐθνικῆς ἀξιοπρεπείας ΣΤΟΠ παρακαλοῦμεν ὅπως ἀναπτυχθῆ καταλλήλως εἰς μαθητιῶσαν καί σπουδάζουσαν νεολαίαν ἢ σημασία τῆς Ἐθνικῆς ταύτης ἐκδηλώσεως καί ἐμφυσηθῆ πνεῦμα Ἐθνικῆς ὑπερηφανείας.

Γεν. Γραμματεὺς Ν. Γαλιδάκης"

Πρὸς τούτοις γνωρίζομεν ὑμῖν ὅτι δεόν ἀπαραιτήτως νά τηρηθῆτε ἰδιαίτερον πρωτόκολλον ἀλληλογραφίας διὰ τὰ Ε.Π. (ἐμπιστευτικά) ἔγγραφα, νά τίθενται δέ ταῦτα εἰς ἴδιον φάκελλον καλῶς πεφυλαγμένον καί ὅτι οὐδεὶς πλὴν ὑμῶν ἐπιτρέπεται νά λαμβάνῃ γινῶσιν τοῦ περιεχομένου τούτων.

Οδοιπορικό στην αρχαία Πριήνη

Σεβαστής Χαβιάρα-Καραχάλιου

Το καλοκαίρι του 2006, μαζί με άλλους συνέδρους της Ομηρικής Ακαδημίας Χίου και της Euroclassica, κάναμε μια μονοήμερη επίσκεψη στην απέναντι ακτή της Μικράς Ασίας, με προορισμό την επίσκεψη των αρχαίων Ιωνικών πόλεων Πριήνης και Μιλήτου.

Από τη Χίο με ένα απ' τα караβάκια που εκτελούν καθημερινά συγκοινωνία Χίου-Τσεσμέ, φθάσαμε στον Τσεσμέ σε τρία τέταρτα της ώρας. Η θάλασσα ήρεμη κυμάτιζε νοχελικά και τρεμπάιζε με τις αποχρώσεις του γαλάζιου.

Όταν φθάσαμε μας περίμεναν τρία πούλμαν. Στα δύο οι ξεναγοί αγγλομαθείς (οι ξένοι σύνεδροι ήταν διπλάσιοι) και στο δικό μας ο ξεναγός Χασάν, είχε εκπονήσει τη διδακτορική διατριβή του στη Φιλοσοφική του Παν/μίου Αθηνών. Τόσο η προφορά, όσο και η γνώση της γλώσσας μας, ήταν εντυπωσιακή.

Ο αυτοκινητόδρομος που σε λίγο μπήκαμε βγαίνοντας απ' τον Τσεσμέ, ευρωπαϊκών προδιαγραφών, μας περνούσε μέσα από απέραντες καταπράσινες πεδιάδες. Κάναμε πολλά χιλιόμετρα για να δούμε έστω και ένα λοφίσκο. Κάποιος απ' τους εκδρομείς είπε «τα μέρη τούτα είναι τα πιο εύφορα της Γης» ίσως δεν είναι υπερβολή.

Απέραντα μπουστάνια, κυρίως μπάμιες, λιγότερες ντομάτες και πατάτες, εναλλάσσονταν με βαθυπράσινα δέντρα, που στην αρχή δυσκολευτήκαμε να τα γνωρίσουμε κυρίως γιατί δεν πήγαινε το μυαλό μας. Ρωτήσαμε τον Χασάν. Συκιές, μας λέει, είναι.

-Και τι τα κάνετε τόσα σύκα;

-Αυτά τροφοδοτούν τις βιομηχανίες που φτιάχνουν ρακί και οινόπνευμα.

Κι ενώ πραγματικά είμαστε όλοι γοητευμένοι απ' την οργιώδη βλάστηση και την εξαιρετική κατάσταση του δρόμου, σε μακρινή απόσταση απ' αυτόν, πού και πού, βλέπαμε οικισμούς με μίζερες οικοδομές.

Ο οδηγός κι ο βοηθός του καθώς και ο ξεναγός, με μαύρα παντελόνια, κάτασπρα πουκάμισα, πλυμένοι καθαροί φρεσκοξυρισμένοι (οι ασχολούμε-

νοι με τον τουρισμό ας τα έχουν υπ' όψη τους). Λίγο πριν φθάσουμε στην περιοχή της Σμύρνης -ο αυτοκινητόδρομος περνάει απ' έξω- ο βοηθός του οδηγού φόρεσε γάντια μιας χρήσεως και μας πρόσφερε τσάι ή καφέ ανάλογα με τις προτιμήσεις μας, καθώς και μπισκότα σε ατομική συσκευασία. Η προσφορά επαναλήφθηκε λίγο πριν φθάσουμε στην Αρχαία Πριήνη. Η πόλη σύμφωνα με την παράδοση είχε κτισθεί από Ίωνες αποίκους, στη νότια κλιτύ του όρους Μυκάλη. Οι προσχώσεις του ποταμού Μαιάνδρου

έκαμαν πολύ εύφορη την περιοχή μεταξύ της πόλης και του Λάτμιου κόλπου.

Η μεγάλη της δόξα κατά τον 6ο π.Χ. αι. οφείλεται στην ηγεσία του Βιάντα, ενός από τους επτά σοφούς του Αρχαίου Ελληνικού Κόσμου. Η Πριήνη είχαν εμπλακεί στους Περσικούς Πολέμους και πλήρωσε βαρύ τίμημα. Κατά τους Ελληνιστικούς Χρόνους, μετά τον θάνατο του Μ. Αλεξάνδρου, ο οποίος την

είχαν εξωραΐσει, η Πριήνη ενεπλάκη σε έριδες με το βασίλειο της Περγάμου και τους βασιλείς της Καρπαδοκίας και σιγά-σιγά άρχισε η παρακμή. Τον ΙΙ' αι. μ.Χ. υποτάχθηκε στους Τούρκους και η ερήμωση διαδέχθηκε την παρακμή.

Οι Τούρκοι την ονόμασαν Σαμσουν-Καλεσί και είναι τελείως ερειπωμένη. Τα στοιχεία αυτά βρήκα την προηγούμενη της εκδρομής στη βιβλιοθήκη «Κοραής» ανοίγοντας βιαστικά το λεξικό του Ελευθερουδάκη. Δεν υπήρχε χρόνος για λεπτομερέστερη έρευνα.

Τώρα, σε μια μικρή πλατεία στα ριζά του βουνού, σταμάτησαν τα πούλμαν. Ώρα 2.00 μ.μ., μήνας Ιούλιος, και το θερμομέτρο στο μαγαζάκι που πουλούσε αναψυκτικά και ενθύμια έδειχνε 40° C.

Ο Χασάν μας είπε ότι το ανέβασμα στον λόφο δεν είναι εύκολο και όσοι θέλουν μπορούν να μείνουν στα κλιματιζόμενα πούλμαν.

Έμειναν αρκετοί και πολλοί νέοι, για ν' απολαύσουν τον παγωμένο «φραπέ τους».

Ο Ισπανός Ακαδημαϊκός Fr. Adrados με πολλές

Ερείπια του ναού της Αθηνάς στην αρχαία Πριήνη
(www.explorers.gr)

δεκαετίες στην πλάτη του και με αχώριστο σύντροφο το σακίδιο του, με σορτς εκδρομικό και τη μαγκούρα του, ξεκίνησε για την ανάβαση απ' τους πρώτους.

Ο ξεναγός μπροστά (γύρω στα 30-35) μαζί με τον Ακαδημαϊκό κ. Ν. Κονομή και πίσω μια ομάδα Κυπρίων φοιτητών. Ανηφορίζοντας το βουνό, υπάρχουν καλοσυντηρημένες οι αρχαίες αναβαθμίδες και είναι αρκετά πλατιές. Σε άλλη εποχή ή έστω σε άλλη ώρα του 24ώρου, θα ήταν εύκολο να τερματίσεις χωρίς διακοπή.

Κάποια ώρα ένοιωσα την αναπνοή μου να επιταχύνεται γοργά και να μου κάνει δύσκολη τη συνέχεια της ανάβασης. Κάθισα σ' ένα πλατύσκαλο να πάρω ανάσα, όμως ο ήλιος καυτός δε βοηθούσε. Ένοιωσα.. ικανοποίηση, όταν είδα τους φοιτητές στο πιο πάνω πλατώμα να παίρνουν θέση στα πλατύσκαλα για ν' ανασάνουν και να συνεχίσουν. Χαρά μικρού παιδιού ένοιωσα, αφού είδα ότι και οι φοιτητές έκαναν... στάση. Όμως κοιτάζοντας πιο πάνω απ' τους φοιτητές στα άνδηρα που βρίσκονταν κοντά στην είσοδο, είδα τον ξεναγό και τον κ. Κονομή. Σε απόσταση αναπνοής ο κ. Adrado παρέα με τον Πορτογάλο Francisco Oliveira (πρόεδρο της Euroclassica) πολύ νεώτερο, αλλά με αρκετές δεκαετίες στην πλάτη.

Αφού έμεινα στο πλατύσκαλο 2-3' συνέχιζα να ανηφορίζω με την παρέα των φοιτητών. Οι άλλοι είχαν μείνει πολύ πίσω, σχεδόν στα πρώτα πλατώματα του λόφου.

Όταν πια σε αρκετό ύψος συναντήσαμε την είσοδο και μπήκαμε στον χώρο. των ερειπίων της Αρχαίας Πριήνης, ένοιωσα δέος βλέποντας τον τεράστιο ναό της Αθηνάς με έξι (6) σειρές κιόνων. Δέος και θαυμασμό.

Καλοσυντηρημένη η στοά της αγοράς, όπως και το αρχαίο θέατρο δίπλα στο ιερό του Ασκληπιού. Ένας ορθός κάθετος βράχος υψώνεται πάνω απ' τα ερείπια, είναι η ακρόπολη, δύσβατη και απόρθητη από τους εχθρούς, ήταν το καταφύγιο σε καιρούς πολέμων.

Απ' όσα μας είπε ο ξεναγός, στα τέλη του ΙΘ' αι. οι ανασκαφές Γερμανών αρχαιολόγων αποκάλυψαν όλη την πόλη. Το ρυμοτομικό της σύστημα παρομοιάστηκε με το της Πομπηίας, δηλαδή δρόμοι ευθείς οι οποίοι τέμνονται καθέτως σε ορθή γωνία από τους άλλους και είναι κατασκευασμένοι με μεγάλη τέχνη. Η μεγάλη αγορά είχε διπλή σειρά τιμητικών κιόνων. Απέναντι ήταν η ιερά στοά στην οποία γίνονταν θρησκευτικές τελετές. Πίσω από αυτήν τη στοά το Πρυτανείο και το Βουλευτήριο.

Ο θαυμασμός μας ήταν τόσο μεγάλος, που δια μιας ξεχάσαμε τη ζέστη, τις ταχυπαλμίες και την ταλαιπωρία. Οι ξένοι, όλοι προετοιμασμένοι, έκαναν πολλές ερωτήσεις στους δικούς τους ξεναγούς, χωρίς να παίρνουν τις σωστές απαντήσεις. Ο δικός μας ήταν πολύ πρόθυμος και προσεκτικός, γιατί στην ομάδα υπήρχαν φιλόλογοι που δεν του την χάριζαν.

Η ώρα όμως περνούσε κι έπρεπε σύμφωνα με το πρόγραμμα να γυρίσουμε στα πούλμαν για να προλάβουμε να πάμε στη Μίλητο και στις 6.00 μ.μ. να είμαστε πίσω στον Τσεσμέ, να μη χάσουμε το караβάκι, που θα έκανε το τελευταίο δρομολόγιο της ημέρας. Το βράδυ δεν μπορούσαμε να διανυκτερεύσαμε γιατί δεν είχαμε «βίζα».

Ξεκινώντας, γύρισα κι εκοίταξα τα ερείπια ενός λαμπρού παρελθόντος, που βρισκόταν... υπό την προστασία μιας κάθετης προεξοχής της πλευράς του βουνού, εκεί που έζησε ένας απ' τους επτά μεγαλύτερους σοφούς της αρχαιότητας, ο Βίας ο Πριηνεύς. Ανοίγω πάλι το μπλοκάκι μου, εκεί που την προηγούμενη είχα αντιγράψει απ' το λεξικό του Ελευθερουδάκη δυο σειρές για τον ονομαστό Βίαντα.

Ήταν αφιλοκερδής, ευεργετικός, δίκαιος, συνηγορούσε αφιλοκερδώς και αυτεπαγγέλτως όταν έβλεπε να αδικούνται κατάφορα οι μη έχοντες. Μετά την κατάκτηση της Πριήνης απ' του Πέρσες, οι κάτοικοι έφευγαν παίρνοντας μαζί τους τα πιο πολύτιμα πράγματα τους. Ο Βίας καίτοι πλούσιος έφυγε χωρίς να πάρει τίποτα. Όταν τον ρώτησαν είπε: «Ό,τι έχω μετ' εμού φέρο», αυτό αργότερα μεταφράστηκε στα Λατινικά, omnia mea mecum porto, που συνηθίζεται μέχρι σήμερα. Η φιλοσοφία του, δεν ήταν θεωρητική αλλά πρακτική και είχε πηγή της γνώσης του, τον άνθρωπο.

Από τα πολλά γνωμικά αποφθέγματα του σώθηκαν λίγα, από άλλους αρχαίους συγγραφείς, μεταξύ των οποίων το περίφημο, «Οι πλείστοι κακοί».

Ξεκινήσαμε τώρα με την αγωνία πότε θα φθάσουμε στη Μίλητο, γιατί η ώρα έτρεχε γρήγορα.

Όταν φθάσαμε, η αρχηγός της εκδρομής και Πρόεδρος της Ομηρικής Ακαδημίας κ. Μ. Γιατράκου, με τη βοήθεια του Χασάν, ρώτησε τον οδηγό του πούλμαν, πόση ώρα έχουμε στη διάθεση μας, κι εκείνος απάντησε: Καθόλου χρόνο. Τον ξοδέψατε στη Σαμσουν-Καλεσί όπως λένε οι γείτονες την αρχαία Πριήνη. Δεν πρέπει να κατέβετε λέει ο ξεναγός, άλλωστε δεν θα δείτε τίποτα. Ότι βλέπετε απ' τις θέσεις σας. Δεν υπάρχει τίποτα. Από τις θέσεις μας βλέπαμε έναν τεράστιο

Τα παιδιά ακόμη μια φορά μας ξεπέρασαν

Οι κόποι μας δεν πάνε χαμένοι. Πάντα το πιστεύαμε, γι' αυτό παρά τις δυσκολίες που συχνά αντιμετωπίζουμε και τις πικρίες που γευόμαστε, συνεχίζουμε με περισσότερο πείσμα το έργο μας.

Τα παιδιά της Β' τάξης του Δημοτικού Σχολείου Σταυρούπολης και τα παιδιά της ίδιας τάξης του Σχολικού Κέντρου Καμποχώρων, με την καθοδήγηση εμπνευσμένων δασκάλων, επικοινωνούν! Σας παρουσιάζουμε δυο επιστολές των παιδιών και θα σταθούμε δίπλα τους, για να αναπτυχθούν περαιτέρω αυτές οι σχέσεις.

«Χίος, 31 Μαρτίου 2008

Αγαπητοί μας φίλοι

Είμαστε οι μαθητές της Β' τάξης του Σχολικού

μαρμαρένιο τοίχο να περιβάλλει μια μεγαλοπρεπή αμυδιωτή είσοδο.

Μείναμε με το παράπονο. Τι κρίμα να μη δούμε έστω τα ερείπια της ένδοξης Μιλήτου, της πατρίδας του άλλου μεγάλου σοφού της αρχαιότητας, του Θαλή.

Επί τόπου στροφή του λεωφορείου και με μεγαλύτερη ταχύτητα απ' την πρωινή, φθάσαμε στον Τσεσμέ. Μπήκαμε στο караβάκι, όμως δεν ξεκινούσε, προφανώς κάποιον περίμενε ή την άδεια απόπλου. Περάσαμε μια ώρα μέσα στο караβάκι στο λιμάνι του Τσεσμέ. Μείναμε με την πικρή γεύση, ότι δεν πατήσαμε το χώμα που γέννησε τον Θαλή, που γέννησε εκτός από σοφούς και ρήτορες και άλλους γίγαντες της ανθρώπινης διανοήσης, εδώ που φύτρωσαν οι ρίζες και άνθισε ο πολιτισμός που έμελλε να γίνει το λίκνο του Ευρωπαϊκού Πολιτισμού.

Όμως, την Αρχαία Μίλητο, όπως ήταν στην ακμή της και όχι σε θλιβερά ερείπια, μπορούμε να τη δούμε στην Αθήνα, στο Ίδρυμα Μείζονος Ελληνισμού που βρίσκεται στην οδό Πειραιώς 254, που είναι δημιούργημα της οικογενείας Λαζάρου Εφραίμογλου.

Κέντρου Καμποχώρων. Στην τάξη μας είμαστε 11 κορίτσια και 8 αγόρια. Τη δασκάλα μας τη λένε Στέλλα Παπαμιχαλάκη.

Το σχολείο μας βρίσκεται στο Χαλκειό που είναι το κέντρο του Δήμου. Η τάξη μας είναι μέσα σε λυόμενο γιατί δεν έχουμε πολλές αίθουσες. Περιμένουμε να γίνει το καινούριο κτίριο.

Σας στέλνουμε αυτό το γράμμα και μερικές φωτογραφίες για να μας γνωρίσετε. Περιμένουμε και τη δική σας απάντηση και ελπίζουμε να μπορέσετε κάποτε να έρθετε να γνωρίσετε τον όμορφο τόπο μας.

Με αγάπη

Οι μαθητές της Β' τάξης
του Σχολικού Κέντρου Καμποχώρων»

*

«Σταυρούπολη, 7 Απριλίου 2008

Αγαπητοί μας φίλοι

είμαστε τα παιδιά της Β' τάξης του Δημοτικού Σχολείου Σταυρούπολης. Στην τάξη μας είμαστε 5 κορίτσια και 6 αγόρια. Τον κύριό μας τον λένε Ιωάννη Κωδωνά. Το σχολείο μας είναι διώροφο, παραδοσιακό με μεγάλη καταπράσινη αυλή. Η τάξη μας βρίσκεται στον κάτω όροφο αριστερά και είναι μεγάλη, ηλιόλουστη και την έχουμε στολίσει με όμορφες και πολύχρωμες κατασκευές.

Σας απαντούμε στο καταπληκτικό γράμμα και τις όμορφες φωτογραφίες που μας στείλατε, με φωτογραφίες από την επίσκεψή μας στο Λαογραφικό Μουσείο(1), στην πλατεία του χωριού (2), στο Ταχυδρομικό Ταμειυτήριο (3) και την τάξη μας (4). Επίσης σας στέλνουμε την εφημερίδα που εκδώσαμε. Ελπίζουμε να μπορέσετε να έρθετε το συντομότερο στο όμορφο χωριό μας!

Με πολύ αγάπη

Οι μαθητές της Β' τάξης
του Δημοτικού Σχολείου Σταυρούπολης»
(Ακολουθούν τα ονόματα όλων των μαθητών)

Καμίνια για ξυλοκάρβουνα στην Καλλιμασιά
Αρχείο Δημ. Μελαχροινούδη

Η Λέτσαϊνα

ή το σφάλμα δεν έχει διαστάσεις,
είναι αμάρτημα

Καλλιεργούσε φίδια, για να θρέψει τους χρυσαετούς, από αντίθεση και αντινομία.
Τα φίδια καταβρόχθισαν στο έλος τα βατράχια, τα καθιερωμένα με προδιάθεση κληρονομιάς και ξεγνοιασιά απροσδιόριστη.
Τότε πλήθυναν τα κουνούπια και γίναν η ατμόσφαιρά μας, αιτία πείνας για τους αετούς.
Πρώτα ψοφήσαν οι χρυσαετοί.
Και τα φίδια;
Μπήκαν στον κόρφο μας σα δικτάτορες.

«Ο Επαρχιώτης»

Γιώργη Διλμπόη

Περιεχόμενα

Ευχή	Τζένης Συρρή-Χαννάκη	2
Πελαργός	Τζένης Συρρή-Χαννάκη	2
Βλεφάρισμα	Ανδρούλας Τουμάζου-Καλογεροπούλου	2
Χειλάκια μέλι μου	Χρυσοστόμου Γελαγώτη	2
Τιμωρήστε τους...	Βαγγέλη Ρουφάκη	3
Ναυτικοί εορτασμοί σε Χιώτικους Ναυτότοπους	Δημ. Μελαχροινούδη	4
Είσαι Ολυμπιονίκης	Βαγγέλη Ρουφάκη	5
Βιβλία και... διάφορα	Βαγγέλη Ρουφάκη	6
Έφυγαν νωρίς...	Βαγγέλη Ρουφάκη	7
Μεγάλη και φέτος η επιτυχία της Ομηρικής Ακαδημίας	Βαγγέλη Ρουφάκη	7
Εκλογές στο Σύλλογο Δαφνουσίων Αμερικής	Βαγγέλη Ρουφάκη	7
Στο κάστρο της Γριάς	Ευαγγελίας Παπαζή	8
Ποιήματα	Μόσχου Κεφάλα	10
Ταξιδεύοντας...	Βαγγέλη Ρουφάκη	11
Αυτά όλα, είναι το Περιβάλλον...	Βαγγέλη Ρουφάκη	14
Το Γυναικομονούδριον των Χαλάνδρων	Δημ. Μελαχροινούδη	16
Σπουδαίες, εξάιρετες Ελληνίδες Γυναίκες Μαθηματικοί...	Αντώνη Τενέδιου	19
Γράμματα από τους αναγνώστες μας		21
Το Αρχείο μου	Βαγγέλη Ρουφάκη	22
Οδοιπορικό στην αρχαία Πριήνη	Σεβαστής Χαβιάρα-Καραχάλιου	23
Τα παιδιά ακόμη μια φορά μας ξεπέρασαν	Βαγγέλη Ρουφάκη	23
Καμίνια για κάρβουνα στην Καλλιμασιά	Αρχείο Δημ. Μελαχροινούδη	26
Η Λέτσαϊνα	Γεώργη Διλμπόη	26
Περιεχόμενα		26
Η ζωή	Ιάσωνα Ευαγγέλου	27

Η ζωή

Πανέμορφη κοπέλα η ζωή
μαθητριούλα μεταξιστασιά στο σχολείο.
Το πάθημα της δεν της στέκει μάθημα
κι είναι γεμάτη από περίεργες ερωτήσεις:
-Αφού ο χρόνος είναι άχρονος κι απρόσωπος
γιατί τον ζωγραφίζουν ασπρομάλλη γέροντα
όπου κρατάει ρολόι μ' ένα κούκο;

Πανέμορφη κοπέλα, όμως ψεύτρα η ζωή.
Μας απασχέθηκε ασύστολα -εμάς τους ευπιστούς-
ότι θα παραμέναμε παντοτινά
σ' εκείνη την ανέσπερη νεανικότητά μας.
και τώρα... μας κοιτάζει και γελάει.

Μια περιπέτεια πανέμορφη η ζωή.
Κι εμείς πρωτόβγαλτοι και άπειροι εξερευνητές,
μα άτυχοι σαν τους ευφάνταστους εκείνους χρυσοθήρες,
με τα σπασμένα μας φτερά, στο τέλος της πορείας μας,
γυρίζουμε στη μισογκρεμισμένη μας φωλιά
των πρώτων μας ελπιδοφόρων αναμνήσεων.

Μια αναζήτηση, μια καρτερία η ζωή
της «αδελφής ψυχής», του «επιστήθιου φίλου»,
που με ακοίμητη λαχτάρα καρτερούμε:
τον άγνωστο που θέλει να φανεί
αλλά ποτέ εκείνος δε θα έρθει.
Και είναι τόσο τραγική
αυτή η αίσθηση της μοναξιάς που προσδοκά αγάπη!

Πανέμορφο πουλάκι η ζωή
«αγνώστου προελεύσεως» στη γη μας,
μ' ένα κελάηδημα περίεργο:
άλλοτε σαν χαρούμενου αηδονιού
κι άλλοτε μοιρολόι σαν του γκιώνη.
Πότε με μόνιμη φωλιά στον τόπο του
και πότε αποδημητικό στα ξένα.

Πανέμορφο λουλούδι η ζωή
που κλείνει μυστικά κι αθέατα ένα σπόρο:
τον θάνατο.
Τον σπέρνεις και ξαναφυτρώνει η ζωή
κι εσύ θαυμάζεις το μυστήριο μ' ένα δέος.
Μα ωστόσο πάντοτε σου γίνεται
αυτή η γνώση, απόγνωση κι ισόβια πίκρα.

Η μαγευτική παραλία στο Λιθί με ανάλογο φόντο